

Молода Україна

журнал українського демократичного молоді

РІК ВИДАННЯ XXIV

ЖОВТЕНЬ — 1974 — OCTOBER

Ч. 227

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

Iw. Hryntko,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warren, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редакція Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O. D. U. M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, U.S.A.

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата — 12 чисел

У С.Ш.А., у Канаді і в Україні 6.00 доларів
Ціна одного примірника: 60 центів

В Австралії 4.00 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 40 центів

В Англії і Німеччині 4.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи 3.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 30 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки 2.50 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 25 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.
За зміну адреси просимо присилати поштові значки або міжнародні купони (international coupon) на суму 25 канадійських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,
Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, M6S 4T2, Canada

У ЦЮОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ О. Влизько, М. Рильський, Я. Щоголів, В. Крищенко, П. Степ, А. Німенко — Поезії. І. Демиденко — Михайло Петрович Драгоманов. Д. Чуб — Майстер слова. Д. Соловей — "Прорвіти" і їхня роль. І. Бунін — Молодість і старість. І. М. Цікава і корисна книжка. Кай — Підготовка кадрів. З одумівського життя і праці. Родинна хроніка. Різне. Сторінка Юн. ОДУМ-у.

Олекса Влизько

Сорок років тому, в 1934 р. на закритому засіданні виїздної сесії московської військової колегії — найвищого суду ССР — було засуджено до розстрілу 28 українських діячів і письменників: Дмитра Фальківського, Григорія Косинку, Костя Буревія та інших.

Більшості з обвинувачених робили абсурдний закид, що вони прибули до ССР з закордону для терористичної діяльності.

Подаємо кілька поезій Олекси Влизько — одного з двадцяти восьми невинно страчених

Олекса Влизько народився 17 лютого 1908 р. в с. Коростень. На п'ятнадцятому році життя юнак втратив служб, а далі й мову. Незважаючи на це, вже з 18 р. талановитий поет друкується в журналах. У 1927 р. виходить його перша збірка поезій "За всіх скажу" що видавалася тричі. У 1930 р. збірки "Рейс", "Живу, працюю", "Гох, Дойчланд" і репортажі "Поїзди йдуть на Ерлін". Далі друкувалися збірки "Мое ударне", "П'янний корабель" (1933) і "Мій друг дон-Жуан" (1934).

Поета розстріляли 16 грудня 1934 р. Було йому тоді лише 26 років.

За короткий час своєї літературної діяльності він виявив себе талановитим поетом з пошукаами нових форм вислову. Поезії його відзначаються силою і ширістю почуття, шляхетністю думок і співзвучним ім сприйняттям світу.

РЕЙД

За елеватором маяк
на роздоріжжі
бур і мряк
у білій піні,
наче в крейді, —
на урвищі
в зеленім рейді,
вогнями жовтими прорізуєчи млу,
мов Прометеї, напружує кайдани на валу
і в даль стремить,
де грім і штурм
у хаосі
первісних форм,
неначе ті титани, що повстали,
забарикаджують міжзоряні квартали
важкими хмарами,
дев'ятими валами,
розвlamуючи глиб під п'яними вуглами,
за гострими рефектами
вогню.

За елеватором маяк
на роздоріжжі бур і мряк,
мов Прометеї у хмар закляк.
А там, де чорний виднокруг
в скаженому оркестрові оглух, —

у трюмах — помпами — зализуючи рані,
в обвалах вод летять стальні левітани.

I повно в них людей,
і зводять райни хрест
(за вдаром у бугшприт спадаючи на вест)
під стогін молитов, тортур і покаяння...

Регочеться норд-ост.
— Ця ніч для вас остання...
Останній рейс
і смерть...

...У склянки дзвоняте чверть...

...Світання...

За елеватором маяк
на роздоріжжі бур і мряк
скорботно, тужно в хмар закляк.

СЕРЦЕ

Гей, ти, серце, — соняшно гаряче,

Гей, ти, серце, — сонцем золоте!
Від колиски невгамовна вдача
Осетилась з нами і росте!

Понесем же, серце, голі й босі
На одчай голівоньку свою!...
(... Скоро, скоро прийде злата осінь
І повисне тишею в гаю...)

Мабуть, так накреслено дороги
Та стежки зазорені мої, —
Щоб лягали вічно попід ноги
З голубого міста на гайл!

**
*

...І я тоді ставав на перехресті,
Безсилий рвати злі кодоли пут —
В літературі, в інституті, в тресті
Тікав з кута я в ще глухіший кут.

Ставав спецом, попутником, і порох,
Що дав би полум'я, в мені сирів..
Тоді питалися: союзник я, чи ворог?
І знову вперто пхали в яму, в рів.

Тоді, байдужий і сухіший вобли,
Дививсь я тупо на плянети гльоб;
Весь світ здавався за одну оглоблю,
Скеровану на мене прямо в лоб.

Мого термометра чим раз дрібніла скаля.
Мене з'їдав мовчання чортів гріх;
Вперед мене рогатки не пускали,
Назад мені вже не було доріг...

Ілля ДЕМИДЕНКО

МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ ДРАГОМАНОВ

Народився Драгоманов 19 вересня 1841 року в Гадячі на Полтавщині в родині малоземельного дворяніна, що походив з козацької старшини. Прадід його родом з Греції, був перекладачем, мабуть, не лише з грецької, але й турецької і татарської мов на Запорізькій Січі, а потім служив у Б. Хмельницького. Всі його нащадки стали громадськими, політичними і культурними діячами. Двох з них за політичну діяльність царський уряд заслав на Сибір. Батько Михайла, недолюблюючи службу в Петербурзі, залишив її і оселився на хуторі коло Гадяча. Крім господарства, багато читав та допомагав селянам в судах проти панів та несправедливостей царських чиновників. Ці батькові риси успадкував і син Михайло.

Перед самим закінченням Полтавської гімназії, в якій вчився Михайло, його мали звільнити без права вступу до університету за те, що він став у обороні свого товариша, якого наглядач пансиону несправедливо покарав. Лише заступництво куратора Піrogova дало йому змогу закінчити гімназію і вступити на історичний відділ київського університету.

Будучи студентом, Драгоманов брав участь у праці недільних шкіл, і тоді ж зродилася думка уклсти для народних шкіл підручники українською мовою. Але скоро почалася реакція, школи закрили, а куратора Піrogova за ліберальні погляди і реформи в школінцтві звільнили. Як протест проти несправедливостей режиму культурні кола Києва влаштували бенкет на честь Піrogova. Від київського студентства виступав Драгоманов. В промові він сказав, що реформи введені Піrogovim внесли більше ладу в школінцтві, ніж існуюча до того поліційна система. Це була найкраща промова. Її надрукувала частина преси, про її антиполіційний зміст окремо було повідомлено міністра освіти, а ректорові університету зроблено зауваження.

За успішну науку і дисертацию професорська рада постановила залишити Драгоманова працювати в університеті, а до того послати його за кордон для вдосконалення. В 1870 р. Драгоманов вийшов закордон через Варшаву, де побачив російську політику "обрусіння", а переїжджаючи через Познань, бачив німецьку політику "опруссіння". Будучи в Берліні, Драгоманов крім праці в університеті і в бібліотеках бував також на зборах робітників. Його вразила їхня чистота і грамотність. А про соціальні питання говорили не найбідніші, але найбагатші і найбільш освічені робітники. На підставі тих спостережень він прийшов до висновку, що в змаганні за соціальну справедливість потрібні знання, освіта і що до соціалізму треба культурно дорости.

Зустрічі з вищими верствами берлінського населення, крім студентів і професорів, викликали неприхильне ставлення Драгоманова до прусаків, через їхню національну нетерпимість до інших народів, особливо до слов'ян. Тоді ж Драгоманов написав статтю "Східня політика Німеччини і обрусіння", в якій він висловив надзвичайне глибоке розуміння історичного процесу. На його думку "після об'єднання Італії і Німеччини наступить упадок Туреччини та абсолютизму Росії. Але останнє ускладнюється тим, що германська раса наступає на Схід, де намагається панувати над слов'янами. Тому багато слов'ян дивляться на російський абсолютизм як визволителя і конкурента войовничому германізму. Але російський абсолютизм своєю політикою обрусіння західних областей російської імперії ослаблює їх спротив проти германізму. Замість централізації Росії і політики обрусіння пристійнішою є політика самоуправи областей і національностей, основана на демократичному принципі".

Правдивість висловлених думок Драгоманова актуальна і через сто років. Це особливо було продемонстровано під час останньої війни, коли народи Західних областей червоної Росії з прихильністю зустрічали прихід німецького війська, хоч скоро виявилось, що "брунатний фашизм" не кращий за червоний, а може й гірший. Тобто, як кажуть, "попали з вогню та в полум'я". Це мало б бути наукою українським політикам, щоб не робили ставки на зовнішні реакційні сили. Лише послідовно демократичні сили можуть ослаблювати диктатуру більшовицького режиму і усамостійнювати підрядянські народи.

Попавши в Галичину Драгоманов побачив, що хоч вона й лежить далі на Захід, але ідейно більш відсталі, ніж навіть Росія. Це була, як він казав, "Авгієва стайня", на чищення якої треба буде вжити не одну лопату". Особливо там було поширене московофільство і клерикалізм. Москвофіли твердили про єдність рутенської мови і літератури з російською, хоч насправді це була страшна мішанина, що не мала нічого спільного зі справжньою російською мовою і літературою. Щоб вилікувати їх від того каліцтва, Драгоманов написав ряд статей до їхніх журналів російською мовою та передав твори російських письменників. Тоді рутенці побачили, що вони є далекі від росіян. В наслідок цього московофільство занепало. Студентський журнал "Друг", до якого тоді належав I. Франко, перешов на українську мову. В статтях Драгоманов твердив, що основою літератури в Галичині може бути тільки народня мова. Тоді ж він збудив особливо в студентській молоді (Франко та інші) інтерес до вивчення життя народу.

Повернувшись з наукового відрядження 1873 року, Драгоманов захопився лекціями і науковою працею, він також писав статті на різні суспільні, політичні і освітні справи. Він доводив потребу введення української мови в народніх школах і скритикував існуючі підручники тодішнього куратора. В звязку з замахом Каракозова на царя російська реакційна преса пов'язала писання Драгоманова з замахом, а куратор висловився, що той належить до партії українофілів. Тоді встановлений був за ним поліційний нагляд. Активну участь приймав Драгоманов у праці тоді організованого Південно-Західного відділу Російського Географічного Товариства. Читав наукові доповіді, як наприклад, "Спільні точки між народними піснями українськими і західно-европейськими". Також разом з професором Антоновичем він підготував 1-ий том "Історичних пісень малоросійського народу" та відповідь-коментар до Конгресу 1874 р.

Хоч Драгоманов не збирався втручатись до політики, але обставини його втягали. Наприклад, коли реакційна преса подала фальшиві інформації про ніби гостинне прийняття у Києві міністра освіти Толстого, який не забув повторити, що "Кiev мати городов russkikh", Драгоманов подав до преси спростовання. Це викликало обурення російської реакції. Допомагали в цьому й землячки з Галичини. Наприклад, редактор часопису "Слово" московофіл Площанський в той час, коли в Росії почалися арешти, надрукував в реакційному журналі "Кіевлянін" статтю, в якій намагався довести, що Драгоманов шкодить слів'яно-руській єдності і що він є польсько-революційний агент. Подібно ж, коли Драгоманов поїхав на вакації в Галичину і спостерігав віче московофілів у Галичі, і хоч зовсім не виступав, вони послали телеграму в Київ (проф. Гогою), що ніби той виступав на вічі і закликав до відлучення України і приєднання до Польщі(!?). В той час, наприклад, в польській рецензії на статтю Драгоманова "Література російська..." його називали "московським агентом".

Не дивлячись на намагання Драгоманова спротивати доносі, наклепи і провокації, російська реакція, починаючи від куратора і міністра освіти, заповзялась усунути його з посади професора історії в Київському університеті. Спочатку йому пропонували звільнитись добровільно з правом працювати в якомусь північно-російському університеті, але коли він відмовився, то за наказом царя його звільнили (вересень 1875 р.) по т. зв. З пункту, тобто без права працювати на будь-якій державній праці. За ним був установлений строгий поліційний нагляд і виникла загроза можливого заслання. Тоді Драгоманов у порозумінні з Київською Старою Громадою вирішив вийти за кордон і організувати там видавництво для оборони української справи.

Еміграційний період

Цей період життя і діяльності М. Драгоманова був найбільш плідний, уже хоч би тому, що в своїх писаннях він не мусив пристосовуватись до

будької цензури і міг цілковито віддатися праці. Тут нема можливості розглянути докладно всі сторони і зміст його праці, але в основному він боровся за право української людини, інформуючи західний світ, та був збудником визвольних сил в Україні. Драгоманов вважав, що Галичина, завдяки відносній демократії може відіграти велику роль в розвитку культурно-національних і політичних змагань українського народу і тому звернув особливу увагу на працю в Галичині. Це він виявив у першу чергу в боротьбі проти московофільства і в організації радикальної партії (діячі: І. Франко, Павлик, В. Стефанік та інші видатні українці), яка піднесла національну і політичну свідомість та особисту гідність галицького селянства, зокрема в боротьбі з частиною реакційного кліру. З допомогою інших надлініпрянських культурних діячів організовано Т-во ім. Шевченка. Є. Чикаленко писав: "М. Драгоманов після Шевченка зробив для національності справи більше, ніж хто інший. Це в найбільшій мірі мають знати галичани, яких він пробудив і визволив з болота московофільства". Змагаючись за вживання народної (української) мови, Драгоманов писав: "кожне слово сказане без потреби неукраїнською мовою є втрата з нашої національної скарбниці". Цей вислів варто пам'ятати й сьогодні.

Оселившись у Женеві, Драгоманов організував видання журнала "Громада", політичного, громадського і культурно-національного органу. Крім того він багато писав до іншої преси різними мовами. Коли вийшов горезвісний емський указ (1876 р.) про заборону всього українського в тодішній Росії, Драгоманов написав французькою мовою брошурою про українську літературу і її переслідування в Росії, яку передав на міжнародній Конгрес Літератури в Парижі 1878 р. Також написав розділ "Україна" до Світової Загальної Географії Е. Реклю. Це були перші поважні виступи в нашій історії перед культурним західнім світом.

Драгоманов вважав, що не може бути політичної мудрости і політичних діячів без чесного переконання, щирості, широти і сміливості філософської освіти... "Чисту справу,—казав Драгоманов,— треба робити чистими руками". Моральна чистота, гуманість були основою його життя і діяльності.

В листі до І. Франка Драгоманов писав: "Для досягнення консолідації партій потрібне тільки одне — перестати брехати одні другим, та згодитись спільно боронитись проти чужих". Він найбільше ненавидів брехню. Він казав: "Різниця поглядів не є страшною, найогиднішим є брехня. нечесні способи змагання". Драгоманов гостро засуджував опортунізм, пристосуванство, назадництво, реакційність, лицемірство. І брехню, політичних верховодів і недоуків, які хотіли бути "вождями" і які вважали, що вистачить лише патріотизму без знання і уміння. "Ні, цього не досить,— казав Драгоманов,— як не вистачить самої любові, щоб вилічити хворого. Щоб вилі-

Максим РИЛЬСЬКИЙ

**

*Коли усе в тумані життєвому
Загубиться і не лишить слідів,
Не хочеться ні з дому, ні додому,
Бо й там, і там огонь давно згорів.* —

*В тобі, мистецтво, у тобі одному
Є захист: у красі незнаних слів,
У музиці, що вроду, всім знайому.
Втіляє у небесний перелив.*

*В тобі, мистецтво, — у малій картині.
Що більша над увесь безмежний світ!
Тобі, мистецтво, і твоїй країні
Я шлю поклін і дружній свій привіт.*

*Твої діла — вони одні нетлінні,
І ти між квітів найясніший квіт.*

**

*Есть ім'я жіноче, м'яке і ясне;
В йому і любов, і журба, і надія;
Воно як зідхання бренить весняне:
Марія.*

*Як запах фіялки в осінній імлі,
Як пісня дівоча в снігах і завії,
Зорею сіяє над смутком землі
Марія.*

*Нехай я у серці святе погашу,
Нехай упаду в беззмістовній борні я, --
Та слово останнє, що я напишу:
Марія.*

щоб його просвітити світлом правдивої гауки. приими подяку за тридцятилітню працю твою для нас, руських хлопів, зібраних з цілої Галичини на руськім народнім вічі у Львові. За працю, за волю, которую ти голосиш, будем стояти до загибельної. Зичимо тобі ще довгого життя, щоб міг єсть нас твоєю мудрою радою просвічати, помагати нам..."

I. Франко у своїй промові сказав: "Драгоманов є для нас чимось більшим, як заслуженим чоловіком. Ми шануємо в нім друга, вчителя, провідника через усі 30 років, а бодай віл тоді, коли ми самі стали до прилюдної роботи. Голос його був для нас заохотою, осторогою, вказівкою куди іти, голосом сумління — що робити, а що не робити".

Павлик вважав, що віче було початком відродження України, а Драгоманов з сумом йому відповів: "Ви не знаєте українців. Українці с лірики. Люблять пісні, паради, а потім ідуть спати". Через рік — 20 червня 1895 року Михайло Драгоманов помер на руках його племінниці Лесі Українки.

чили, треба знати медицину" — мати знання. Такого гострого осуду носії примітивності не могли простити Драгоманову і відплачували йому, як уже згадувалось, провокаціями, доносами і на клепами і не тільки за його життя, але й до цього часу. Через нетерпимість до нього, а також зі страху перед зростанням свідомості хлопа, "патріоти" Галичини відмовились оголосити підписку на повний "Кобзар" Шевченка, який вперше видав Драгоманов. А перелякані опортуністи на Наддніпрянщині вважали шкідливим видання Драгомановим "Українських історичних пісень", бо це, мовляв, дратує царський уряд і шкодить нашій культурній роботі.

Деякі літературні твори Драгоманова сьогодні мають ще більшу переконливу силу, ніж 80-100 років тому, біо історія їх підтвердила. Але мало хто про це знає. "Яка ще нація в світі може похвалитись таким становищем, коли її найбільші вчені в галузі суспільних наук М. Грушевський і М. Драгоманов — люди з світлим ім'ям і світовим визнанням — невідомі в своїй країні?" — писав І. Дзюба. ... Твори обох не видаються ТАМ і... ТУТ. Це є мародерство історії культури України. Провідником цього тут є в першу чергу НТША, яке не дивлячись на те, що Грушевський очолював найбільш славний період НТШ, а Драгоманов, як уже згадувалось, був його первозасновником — творів їх не тільки не видали, але про Драгоманова навіть НІКОЛИ не згадали, навіть в ювілейні дні.

В 1889 році болгарський уряд запросив Михаїла Драгоманова на посаду професора історії до новоствореного університету в Софії. Він був вдovолений своєю працею з студентами і провадив наукову роботу головно в ділянці етнографії. Нею він зацікавив своїх студентів, які стали досліджувати етнографію Болгарії. На третій рік праці царський уряд Росії став домагатись, щоб Драгоманова звільнили з університету. Це домагання підтримувала і певна реакційна частина болгарського уряду. Але міністерство освіти Шишманов під тиском громадянства залишив Драгоманова позаштатним професором на погодинній оплаті. Була загроза, що болгарський уряд на вимогу російського міг видати його.

16 грудня 1894 року у Львові було скликано всенародне віче для вшанування 30-літньої літературної і наукової діяльності М. Драгоманова. Але він через стан свого здоров'я і нехіть до всяких парад не був на ньому. На тому вічі було коло 500 селян з усіх закутків Галичини. Народовці (клерикальна партія) говорили, що це "роздріб нації", "чорна зрада", бо ж хлопи виявили бажання бути повноцінними людьми. А залишки москоофілів посилали Драгоманову прокляння. Як звичайно, було багато промов і телеграм-привітань з України, Петербургу, Москви, Лондону, Парижу, Праги та інших міст. Гуцул Стефан Новаковський запропонував послати телеграму Драгоманову такого змісту: "Батьку наш рідний, просвітитель наш. Ти, що свою долю, своє життя посвятив для темного робочого люду.

Дмитро ЧУБ

МАЙСТЕР СЛОВА

(До 150-ліття з дня народження)

Талановитий поет-клясик Яків Щоголів не належав до числа модерних поетів свого часу, не брав участі в літературних диспутах, а стояв більше осторонь від тодішнього харківського літературного й громадського життя, проте в своїй творчості залишив нам майстерні зразки поезій про красу природи, про минулу козацьку славу, про гірку кріпацьку долю бідної безправної людини, та минуле України.

Пізніше його поезії раз-у-раз друкували в різних старих і нових читанках, низку поезій було покладено на музику, і їх співали як народні пісні, не знаючи, хто їх створив.

Народився Яків Щоголів в Охтирці 7-го травня (за новим стилем) 1824-го року (хоч деякі нові видання час його народження датують ли-стопадом 1823 р.). Батько Щоголева був службовцем, мав трьох синів, які здобули вищу освіту. Дитинство майбутнього поета проходило в Охтирці та її чарівних околицях. Перші три роки він учився в триклясній повітовій школі в Охтирці, а потім від 1836-го року продовжує освіту в 1-ій Харківській гімназії. У 1843-му році, за порадою професорів університету І. Срезневського та поета А. Метлинського, вступає на історико-філологічний факультет Харківського університету, який закінчив у 1848-му році.

Писати почав Щоголів ще в 1841-му році, коли був у 4-ій класі гімназії, але тоді писав російською мовою під впливом тодішніх російських поетів, таких, як Пушкін, Батюшков, Жуковський, Лермонтов. Але, вступивши до університету, де познайомився з професорами та поетами й культурними діячами-українцями, як поет Гулак-Артемовський, що був ректором університету, а також І. Срезневський, М. Костомаров, Д. Яворницький, О. Корсун, М. Сумцов, Щоголів став писати українською мовою. Його ранні поезії були надруковані в харк. альманасі "Молодик", але в ті ж роки з'явились в російському журналі "Отечественные Записки" дві негативні рецензії на поезії "Молодика" відомого російського критика, ненависника української мови В. Белінського (пригадаймо його гострі напади на творчість Т. Шевченка та Куліша, прізвище якого називав "свинячим" — Д. Ч.). І хоч ті рецензії найменше торкалися Щоголєва, він був дуже вражений і з розпуки кинув свій зошит з віршами до печі і кілька років нічого не писав, уникаючи навіть зв'язків з літературним життям. Більше того, свої вірші, що випадково потрапили до альманаха "Хата", який пізніше в Петербурзі видав Пантелеїмон Куліш, Щоголів здібав лише через 4 роки.

Тож наш поет протягом багатьох років жив осторонь від знайомих, від культурного життя, у власному одноповерховому будиночку, що мав

7 кімнат, на Кацарській вулиці в Харкові. Чи то життєва трагедія (смерть старших його дітей — дочки і сина, а потім дружини), чи стан здоров'я, зробили його замкнутим і відірваним від передових ідей тодішнього життя.

Тож, незважаючи на свій поетичний талант, Щоголів майже 50 років працював урядовцем, бував по службі на селях, чув українські народні пісні, бачив звичаї, але на літературну творчість дивився як на розвагу, писав несистематично, часом з великими перервами. Тим то, вважаючи себе нікому невідомим "гречкосієм", він був дуже здивований, коли одного разу почув від знайомої пані романський "Гей, у мене був коняка..." ("У полі") на його слова. Це його зворушило, і він знову береться за перо й пише кілька віршів. Низку віршів, як відомо з автобіографії та листів, він написав лише на прохання його ж дітей, які любили поезії і добре знали рідну мову. Але згодом знову наступають перерви в творчості на 17 років, а пізніше на 12 років. Цьому, певно, сприяли обставини: утиски царської цензури, арешт Т. Шевченка, заборона української мови тощо.

Проте окремі періоди в житті поета були досить продуктивними. У 1871-му році він лишив працю — став більше писати. Особливо плідними були роки 1877-78, коли він написав 30 поезій.

Лише у 1883-му році виходить його перша збірка "Ворскло", що викликала чимало прихильних рецензій в журналах та газетах, як "Киевская старина", львівське "Діло", а також у варшавській пресі. Поет стає широко відомим і, хоч живе далі замкнуто й відлюдно, потроху листується з Д. Яворницьким, композитором М. Лисенком, М. Старицьким, П. Кулішем. Навіть дещо посилає до Західної України і друкує там в журналі "Зоря". Досить глибоку статтю з аналізою творчості Я. Щоголєва містить літературознавець М. Петров у своїй праці, що вийшла окремим виданням, "Нарис історії української літератури" (1884 р.), а в львівській "Зорі" В. Лукич (Володимир Левицький) надрукував також прихильну статтю про Щоголєва.

Другий збірник поезій Щоголєва "Слобожанщина", вийшов з друку 30-го травня 1898-го року. Цього ж дня, як згадує проф. Сумцов, помер Яків Щоголів: "Сумна похоронна процесія рухалась вулицею, а на вітринах з'явила книжечка покійного, ніби виряджена в останню дорогу". (Справді він помер 27 травня 1898 р. — Д. Ч.).

Творчість Щоголєва цілком віддзеркалює його світогляд, його принципи та ставлення до сучасності й минулого. У своїх поезіях він оспівує чудові надворсклянські краєвиди, де проходили його молоді роки, місцевості, села, в які він був захочаний так, як Євген Гребінка у свою Полтавщину, а тому і назву для своєї першої збірки дав

"Ворскло". Ця річка протікає в околицях Охтирки. З одного боку височенна кругла, мов гігантська шапка, монастирська гора, вкрита лісом. Вздовж річки були ліси і хащі, що робили чарівне враження, що згадується в кількох письменників у творах і спогадах, а також у нашого сучасника Івана Багряного. Ті густі ліси та хащі поет називав тропічними. Недаром у своїй біографії Щоголів писав, що Ворскло вдихнула в нього перші поетичні мрії.

Уже на схилі літ поет продав хату і в листі до свого приятеля Дерев'янкіна писав у 1891-му році: "Я вільний, як дикий птах, — пожежі не боюсь, і кидати нічого, куди хочу, туди й лечу. Я ніколи не заздрив розкошам. Всі мої симпатії до лісу, степу, отари чабана, водяного млина, хутра, куреня, пасічника".

Тому пейзажі, краса природи, окрім місцевості часто згадуються в поезіях Щоголева "Ранок", "Степ", "Вечір", "Зозуля", "Рибалка", "Осінь" тощо.

Незважаючи на його консервативні погляди, на те, що він революційні погляди в поезії вважав "модним бунтарством", Щоголів зумів у багатьох творах змалювати кріпацькі часи, тяжку працю, жорстокий визиск, що і бачимо в таких поезіях як "Пряха", "Ткач", "Кравець", "Пожежа", "Бурлака" тощо.

Окреме місце в творчості поета займають поезії про минуле України: Запоріжжя, козаків, кошишню козацьку славу, про Січ. Одночасно автор тужить за всім тим, що йде в забуття, що сплюндроване московським загарбником:

Де та Січа, як море,
Силою кипіла,
Тая воля, що в роздоллі
Пеклом клекотіла? ("Хортиця")

У вірші "Січ", до якої автор прийшов з поклоном, бачить все сплюндроване, зганьблене жорстокою дійсністю і навіть козацькі могили всіма забути:

У вірші "Остання Січа" автор зневажливо ставиться до тих "гречкосіїв-хліборобів", що, забувши і занедбавши славу своїх предків, "швидяють по хатах". Тож в цих та інших поезіях бачимо і патріотизм автора: він не байдужий споглядальник, а співчуває і недолі рідної людини, і тужить за втраченою волею України, за занедбаною й забутою славою.

Загалом тематика поезій Щоголєва досить широка й різноманітна: тут і чумацькі могили, і колядки, і постаті лірника, і дівоча краса, і про новобрачнів, і краса природи.

Прозорість думки, легкість форми, тонке відчуття старовини, гуманне ставлення до людини — це ті головні риси, що характеризують його творчість. В особі Щоголєва українська література має одночасно і запізнілого романтика, майстра реалістичних малюнків про людську душу, про недоліки життя і чудового лірика, що був закоханий у красу української природи. І в цьому заслуга поета-клясика, 150 років з дня народження якого тепер відзначаємо.

Яків ЩОГОЛІВ

ВЕЧІР

Вечоріє і темніє,
По землі лягає мла,
І не зайде срібний місяць:
Хмарі небо затягла.

Хукни ти, моя дружино,
У віконечко на скло:
Подивись, як замітає
Сніг і церкву, і село.

Він подме й на нашу хату
І по стрісі до труби,
І широкі і високі
Понамітує горби.

Стане холодно надворі,
І біда тому, кого
Хуртовина в чистім полі
Та настигне одного!

Тільки ти, моя голубко,
Не журись, що зайде ніч:
Я внесу соломи й хмизу,
Затоплю у хаті піч...

Затріщить сира ліщина,
Розгориться, запала, —
І нехай тоді надворі
Свіще вітер, пада мла.

1887

Олекса ВЛИЗЬКО

Одлетіла
конвалійна Леда
на далекі сніжні гаї,
і не пахнуть вже
липовим медом
поцілунки холодні
твої.

Це початок кінця,
о, кохана,
о, до лютого болю чужа!
Це навіки
найкраща рана
і до споминів
літ іржа.

Із збірки "Живу, працюю", 1930

Дмитро СОЛОВЕЙ

“ПРОСВІТИ” І ЇХНЯ РОЛЯ

(Розділ із книжки “Розгром Полтави”)

Після революції 1917 р. по селах Полтавщини почали стихійно засновуватися “Просвіти”. Засновували їх місцеві українці-вчителі, засновували, повернувшись з фронту чи приїхавши у відпустку, солдати, що набули у війні національної свідомості, часом засновувала самотужки місцева молодь. “Просвіти” були самостійними, переважно статутарними організаціями.

Ідучи делегатом від Української Солдатської Громади Озівського гарнізону на Український Національний Конгрес у Києві, спинився я на деякий час у Шишаці на Миргородщині, де жила моя дружина.

У розмовах зі мною знайомі селяни висловлювали бажання заснувати “Просвіту”, і я взявся їм допомогти. Негайно накидав проект статуту, і вже наступної неділі, розклейвши напередодні оголошення, ми скликали коло будинку Волосної управи мітинг. Дівчата пошили жовтоблакитну корогву, хлопці дістали великий портрет Шевченка. Організувався хор.

Людей зібралися багато.

Учень Миргородської Художньої Школи Максим Чорнобай говорив про земельне питання; Нечипір Чумак, не пригадую про що, а я — про те, хто ми такі, яка наша історія, як нас гнобила Росія. Коли я запропонував заснувати “Просвіту”, спершу пояснивши її завдання, селяни тут же постановили віддати для “Просвіти” будинок старої волости, що стояв пусткою, і відремонтувати його. Відразу хтось пішов з карнавкою збирати на “Просвіту” гроші.

Мітинг закінчився походом по селу з жовтоблакитною корогвою, портретом Шевченка, співами. Співали національний гімн, співали народні пісні.

Того самого дня увечорі в колишньому приміщенні “Чайної Общества Трезвости” відбулися установчі збори членів “Просвіти”. Обрали Правління та комісії — бібліотечну, господарчу, театральну, — і робота закипіла.

Зійшлися селяни й дружно гуртом привели будинок старої волости в порядок: поремонтували дах, двері, вікна, помазали й побілили зсередини й зокола, помили підлогу. Коли я згодом читав опис подібної сценки в повісті полтавчанина А. Головка “Бур’ян”, то був переконаний, що він описав історію заснування шишацької “Просвіти”.

Потім кинулися впорядковувати бібліотеку. Вона раніше належала “Чайній”, а тепер її передали “Просвіті”. І тут виявилося, що серед двох тисяч книжок, які по задуму призначалися для селян, — немає жодної української! Отож, повертаючися з Конгресу, я привіз повну корзину української літератури з Києва. Уже через рік

книгозбірня “Просвіти” нараховувала понад дев'ятнадцять соток українських книжок, зібраних спільними зусиллями.

Зв'язок з шишацькою “Просвітою” в мене не рвався, бо дружина довший час працювала там бібліотекарем.

Як приємно було дивитися, коли у призначенні години сходилися люди, щоб здати прочитану книжку й вибрати іншу! Читачами були переважно діти, молодь, але не мало заходило й дорослих. Не раз можна було бачити в книгозбірні довгенькі черги.

Приймаючи книжку від малого читача, бібліотекар звичайно питав у нього: а про що там написано? І юний книголюб діловито розповідав...

При “Просвіті” функціонувала читальня, що одержувала досить українських газет. Кожен, хто цікавився, міг їх переглянути. Також одразу відкрилася вечірня школа для дорослих. Містечко Шишки нараховувало до 5.000 мешканців, мало дві школи, достатню кількість учителів, і серед них знайшовся не один, що не пожалів свого труду для народної освіти, хоч були й такі, що заявляли: “Не буду говорити на этом хамському языке”.

Утворився при Шишацькій “Просвіті” також і драматичний гурток, що виставляв найпопулярніші українські п'єси. За театральне приміщення правила повітка вогневої сторожі. Декорації малювали сільські художники, зокрема Нечипір Чумак.

Пригадую також виставу, яку підготувала з школарами вчителька Ніна Сергіївна Т-ська. Ставили п'єску “Чумацькі діти”, надруковану в збірничку “Проліски”.

Подібно працювали “Просвіти” й по інших селах Полтавщини. Одні були міцніші, інші — слабші. Все залежало від того, чи були в селі люди, здатні й охочі організовувати культурно-освітню роботу.

Сільські “Просвіти” з їхніми книгозбірнями, хатами-читальними, лекціями, курсами і особливо виставами, які може й приводили цінителів високого мистецтва в жах, відограли колosalну роль в процесі пробудження нашого народу в 1917-1919 рр.

Це була доба, коли по селах буяв самодіяльний селянський театр, явище, якому важко знайти аналогію в історії життя інших народів. Пригадую, в 1919 році на одній з нарад, присвячений культурно-просвітнім справам, полтавський меншовик Кость Ляхович, зять письменника Володимира Короленка, порівнював тодішній театр на селі з тим, що він бачив в Італії. Але тут же підкреслив, що самодіяльний український театр явище значно яскравіше.

Розуміючи незвичайну вагу сільського театру в процесі національного відродження, ми в Культурно-Просвітньому Відділі ПССТ ламали голову над тим, як допомогти його розвиткові. З цією метою при Відділі, що на той час поповнився кількома науковими співробітниками (Михайло Огородній, Іван Рибаків та ін.), створили окрему театральну секцію і запросили працювати в ній артистів Косьмину та Нінківського. Вони мали давати фахові поради представникам драматичних гуртків, а найголовніше — дбати про створення позичкової комори театрального реквізиту: перук, убрань та декорацій, особливо до п'ес історичних. Комору пощастило створити досить швидко, і вона стала у великий пригоді сільським театрам.

Опірч того — як я вже згадував — був виданий "Театральний порадник". Десятитисячний тираж його розійшовся за кілька місяців.

Полтавська "Просвіта"

Про полтавську "Просвіту", організовану 1917 року, сказати можу мало, бо зайнятий працею на своїй ділянці, зв'язків з нею не мав. Робота її асоціюється в мене переважно з виданням деяких книжок, зокрема "Розмов про українських письменників" Володимира Шепотьєва, що вийшла двома накладами, та творами для дітей Лариси Кротевич. Кротевич виявилася добрим педагогом і її книжечки, розраховані на дітей молодшого віку, з прекрасними ілюстраціями художника Циса, були цінним надбанням нашої дитячої літератури.

(Між іншим, чоловік пані Лариси — Кость Кротевич був членом Полтавського Округового Суду і брав участь у Полтавському Правничому Українському Товаристві, яке видало російсько-український словник правничої термінології і зразки вироків винесених іменем Української Народної Республіки та інших юридичних актів і судового діловодства. За радянської влади він висвятився на священика УАПЦ, а згодом став єпископом. Загинув на засланні).

Полтавське Наукове Товариство при ВУАН

Лише кілька разів відвідав я наукові засідання Українського Наукового Товариства, тому про роботу його знаю небагато. Організовано Наукове Товариство після революції, членами його були — Володимир Шепотьєв, Наталія Мірза-Авак'янц, Григорій Коваленко, Віктор Воропай, Вадим Щербаківський, Михайло Рудинський, Лев Падалка, Іван Лебединський.

До 1920 року Наукове Товариство випустило два томи своїх записок. На цьому його науково-видавнича діяльність припинилася.

Найсильнішою в Товаристві була група представників гуманітарних наук. Не дарма ще в 1916 році в Полтаві почали створювати історично-філологічний факультет. Викладати на ньому погодилися деякі харківські професори. Приїздили читати лекції академік Дмитро Багалій та Степан Таранущенко.

Таранущенко був людиноюдалекою від політики, незаангажованою в жодній політичній партії. Проте пізніше, року 1934, під час розгрому Харківського Науково-Дослідчого Інституту Історії Української Культури імені акад. Д. Багалія, в якому він був науковим співробітником, його заарештували, заслали в Сибір, а там і слід по ньому загинув.

До праці на історично-філологічному факультеті притягли й місцеві сили, а серед них талановитого молодого історика й близкучого лектора — Наталію Юстівну Мірзу-Авак'янц. Хоч у двадцятих-тридцятих роках вона намагалася бути цілком лояльною і навіть прихильною до партії, її безупинно "їли" різні активісти. Найбільше звинувачували її за наукові статті, вміщені в "Записках Полтавського Наукового при ВУАН Товариства". Її закидали прихильність до німецьких фашистів, бо вона, бач, у тих статтях доводила, що козацька старшина XVII-XVIII ст. мала торговельні зв'язки з Німеччиною... (Це, звичайно, відбувалося до того, як Молотов фотографувався з Гітлером, а Сталін з Ріббентропом).

Коли зняли з посади наркома освіти Затонського, який Мірзу-Авак'янц дещо захищав (вони разом вчилися в Московському університеті), її схопили, і вона не вийшла живою з пазурів НКВД. По арешті й загибелі Михайла Слабченка, що після навмисне роздутого процесу СВУ в 1930 р. зник, наче у воду, канув; по смерті Дм. Багалія в 1932 р.; по вивозі з України в 1930 р. Михайла Грушевського і мученичої його смерті в 1934 р. — загибіль Наталії Юсівни Мірзи-Авак'янц була черговою великою втратою української історичної науки на рідних землях.

Полтавське Наукове Товариство не ліквідували під час розгрому 1920 року, як ліквідували "Просвіту", "Просвітній Союз Українська Культура", "Спілку Працюючих в Кооперативних Установах" тощо. Наукове Товариство навіть не "реорганізували" на зразок кооперативних установ, з яких усували небажаних людей, а на їх місце призначали більшовицьких агентів.

Після розгрому, коли в Полтаву на деякий час повернулися ті члени, що вийшли з-під арешту, а інші трохи заспокоїлися, робота Наукового Товариства відновилася.

Влітку 1921 року Наукове Товариство організувало велику експедицію в село Яреськи на Пслі для археологічних розкопок та дослідження пісків. На тих пісках у попередні роки мені пощастило зібрати з допомогою сільських дітей близько трьох десятків мосяндрових площинок (кінчики стріл) та крем'яних наконечників з неолітичної доби, а також черепків з нігтевим орнаментом, що свідчило про існування там давніх людських поселень.

Переведено було також етнографічне обстеження та запис мельодій понад сотні народніх пісень.

Усіх, що брали участь в експедиції — перерахувати не можу, бо 1921 року я спершу сидів у

в'язниці, а потім був прикутий хворобою до ліжка, з якого підвісся лише 1922 року. Але знаю, що їздили: М. Рудинський (археолог, етнограф), Г. Коваленко (історик), В. Верховинець (музика, хореограф).

Либонь тоді ж досліджував давнє поселення із слідами мамута фахівець цієї справи Вадим Щербаківський, але не в Яреськах, а десь в іншому місці.

Нарешті, забігаючи ще далі наперед, згадаю, що навесні року 1924 Полтавське Наукове при ВУАН Товариство з моєї ініціативи й домагань (мені ж довелося й головувати, коли творили відповідну комісію) розпочало велику працю над збиранням і впорядкуванням статистичного й економічного словникового матеріялу.

Справа в тому, що розпочавши 1923 р. роботу в Полт. Губ. Статистичному Бюрі, я — так само, як інші — на кожному кроці відчував труднощі, пов'язані з відсутністю російсько-українського статистично-економічного словника та нев'робленістю української технічної термінології. Це й змусило мене домагатися збирання цих словникових матеріалів.

За рік було зібрано й занесено на картки великий матеріял, який потім, через неможливість далі провалити в Полтаві роботу був пересланий у Київ до ВУАН.

Невеличку грошову допомогу дало Центральне Статистичне Управління України, і ми мали змогу платити охочим до праці (а їх було багато) по копійці за картку. Плата була більше символічною, ніж реальною, при тодішньому знеціненні валюти, проте, учасники працювали з щирим ентузіазмом, розуміючи, що цим допомагають закладати підвалини культурного відродження нації.

Наукове Товариство занепало в 1925 р. після виїзду з Полтави багатьох його членів у зв'язку з адміністративним перерозподілом України. А ще через кілька років праця Наукового Товариства і зовсім пропинилася. Володимира Шепотьєва, голову Товариства, заарештували й "пришили" до процесу СВУ. Щоправда, десь перед сюжетом він повернувся на Полтавщину із Сибіру, але швидко знову потрапив під молот окупанта і загинув.

Тоді ж загинув у в'язниці й Г. Коваленко. Людина похилого віку, він і року не витримав тяжких умов більшовицької тюрми й розпрощався з життям.

**КОЖНИЙ ОДУМІВЕЦЬ ПОВИНЕН ОБОВ'ЯЗКОВО
ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ "МОЛОДУ УКРАЇНУ"
ЧИ ВИ ВЖЕ ВИРІВНЯЛИ ЗАЛЕГЛУ ПЕРЕДПЛАТУ?
ЯКЩО НІ — ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!**

Вадим КРИЩЕНКО

ЗЕМЛІ ПОЛТАВСЬКІЙ

Я недалеко зростав од Іскрівки
І від Чорнечини — за верству...
З твого багаття веселі іскорки
На душу падали нечеству.

Пахтіла в хаті з долонь долівки
Прив'яла ватра купальських трав.
Коваль Вакула дзвінкі підківки
Мені на чоботи прикував.

В житті у мене доріг нема таких,
Де б не вчувається твій гожий гук:
Я ж від граматики до гарматики
Проїхов з тобою поля наук.

Пожаром крита, свинцем прострелена,
Копитами бита — й стократ жива, —
Полтавська земле, всміхайся зелено
Являй для мене свої дива.

Ген луг в туманній легкій сорочечці
Стріча геологів на зорі,
І в славнім Миргороді й Сорочинях
Зорять з колисок багатирі.

Співає глина вогнем в Опішні,
Ідучи крізь полу́м'я навпрошки...
Боги мистецтва, майстри всевишні
Там сотворяють казки-горшки

З-під рук дівочих у Решетилівці
Аж грають ниви і вишники,
І світ чекає, як сонцем виллеться
Твоє колосся на рушники.

I я, мов сонях в обіймах вітру,
Твоєму кланяюся вікну...
Як від колодязя повні відра,
Тобі підношу — і не схлюпну...

"Дніпро" 1964

Павло СТЕП

НІ, НЕ СКОРЮСЬ...

До ліжка хворістю прикутий
Лежу... А вісточки нема...
Не хочу вірити, що забутий
В цілому світі я всіма...

Що рідні всі мої і друзі...
Ta що це справді я пишу?!
Ні, не скорюсь я чорний тузі,
Зневірю в серці задушу!

І. БУНІН

МОЛОДІСТЬ І СТАРІСТЬ

Чудові літні дні, спокійне Чорне море. Пароплав перевантажений людьми і вантажем — поклад захаращений від корми до баку.

Плавба довга, кругова — Крим, Кавказ, Анатолійське узбережжя, Константинопіль.

Пекуче сонце, синє небо, бузкове море; довгі зупинки у багатолюдних портах з оглушливим гуркотом підіймальних кранів і вигуками помічників капітана: "майна! віра!" — і знову спокій, порядок і неукванна путь вздовж далікіх гір, що тануть у гарячій сонячній млі.

У першій клясі прохолодний бриз, в каютах-компанії чисто, просторо. І бруд, і тіснота в орді різноплеменних пасажирів на покладі біля гарячої машини і пахучої кухні, на помості під навісом і на якірних ланцюгах, на линвах. Тут скрізь густі невиразні пахощі, то пекучі й приємні, то теплі й відразливі, але однаково хвилюючі, особливі, пароплавні, змішані з морською свіжістю. Тут росіяни чоловіки й жінки, українці, афонські монахи, курди, грузини, греки... Курди — цілком дикий народ, — з ранку до вечора сплять, грузини то співають, то парами танцюють, легко підстрибуючи, з манірою грацією відкинувшись широкий рукав і пливучи в натовпі, що розступившись в лад плеще в долоні: таш-таш, таш-таш! Росіянки-прочани безперестану п'ють чай, довготелесий мужик з похиленими плечима, з вузькою рудою бородою і рівним волоссям вголос читає Св. Письмо, а з нього не зводить гострих очей якась задирливо-незалежна жінка у червоній кохті й зеленій прозорій шалі на чорному сухому волоссі, яка самотньо примостилася біля кухні.

Довго стояли на рейді в Трапезунді. Я з'їздив на берег і, коли повернувся, побачив, що по трапові сходить нова ватага обшарпаних і озброєних курдів — почесна варта старика, великого, kostистого, в білому курпей і в сірій черкесці, туга підперезаний по тонкому стану ременем, викладеним сріблом. Курди, що пливли з нами і гуртом лежали в одному місці покладу, всі підвевлися і звільнili місце. Почет старого настелив там силу килимів, наклав подушок. Старий ліг на це ложе. Борода його була біла, як піна. сухе обличчя загоріле, аж чорне. І незвичайним блиском сяяли невеликі карі очі.

Я підійшов, присів навпочіпки, привітався "селям", спитав по-російському:

— З Кавказу?

Він приязно відповів теж по-російському:

— Далі, пане. Ми курди.

— Куди ж пливеш?

Відповів лагідно, але гордо:

— До Стамбулу, пане. До самого падишаха. Самому падишахові везу подяку, подарунок: сім

нагайок. Сім синів узяв у мене на війну падишах, всіх, скільки було. І всіх на війні вбито. Сім разів падишах мене прославив.

— Це, це, це! — з недбалим жалем сказав стоячи біля нас з цигаркою в руці ограйдний красень і чепурун, керченський грек: вишнева дамаська фаза, сірий сюртук, біла камізелька, сірі модні штани і застебнуті збоку на гудзики ляковані полуботки. — Такий старий і сам залишився! — і похитав головою.

Старий подивився на його фезу.

— Який дурний, — сказав він просто. — Ось, ти, будеш старий, а я не старий і ніколи не буду. Про мавпу знаєш?

Красень недовірливо посміхнувся:

— Яку мавпу?

— Ну, так слухай. Бог сотворив небо й землю. Знаєш?

— Ну, знаю.

— Потім сотворив людину і сказав їй: "будеш ти, людино, жити тридцять років на світі, — добре будеш жити, радуватися будеш — думати-меш, що все на світі для тебе одної лише Бог сотворив і зробив. Задоволений ти цим? А людина подумала: "Добре, але ж тільки тридцять років життя! Ой мало!" — Чуєш? — запитав старик з усмішкою.

— Чую, — відповів красень.

— Потім Бог сотворив віслюка і сказав йому: "тридцять років будеш ти носити бурдюки і в'юки, будуть на тобі іздти люди й будуть тебе бити палицею по голові. Чи задоволений ти таким строком?" I віслюк заридав, заплакав і сказав Богові: "Нащо мені стільки? Дай мені, Боже, лише п'ятнадцять років життя". — "А мені додай п'ятнадцять", — сказала людина Богові, — "будь ласка долай від його частини!" I Бог погодився, так і зробив. I стало у людини сорок п'ять років життя. — Правда ж людині добре випало? — запитав старий, глянувши на красня.

— Непогано вийшло, — нерішуче відповів той, не розуміючи до чого воно йдеться.

— Потім Бог сотворив пса й теж дав йому тридцять років життя. "Ти — сказав Бог псові, — будеш жити завжди лютий, будеш стерегти хазяйське добро, не вірити нікому чужому, гавкати-меш на перехожих, не спатимеш вночі віл турботи". I, знаєш, пес навіть зачив: "Ой, буле з мене й половини такого життя!" I знову людина стала просити Бога: "Додай мені й цю половину!" I знову Бог йому додав. — Скільки років стало у людини?

— Шістдесят, — відповів красень позеселівші.

— Ну, а потім сотворив Бог мавпу, дав їй так само тридцять років життя і сказав, що буде вона жити не працюючи і без турбот, тільки ду-

же негарна на вроду буде, — знаєш, лиса, у зморшках, голі брови на лоба лізуть, — і все буде старатися, щоб на неї дивилися, а всі будуть з неї сміялися.

Красень запитав:

— Отже і вона відмовилася, попросила собі лише половину життя?

— І вона відмовилася, — відповів старик, трохи підвішись і беручи з рук близького курда мундштука кальяна. — А людина випросила собі їй цю половину, — сказав він, знову лягаючи й затягаючись.

Він мовчав і дивився кудись перед себе, наче забув за нас. Потім став говорити, ні до кого зокрема не звертаючись.

— Людина свої тридцять років прожила по-людському — їла, пила, воювала, співала, танцювала на весілях, любила дівчат і молодиць,

а п'ятнадцять віслюкових років працювала, наживала багатство. П'ятнадцять псових стерегла своє багатство, все товкалася і злостилася, не спала ночі. А потім стала стара, гидка, як та мавпа. І всі головами похитували і з її старості сміялися. Ось все це їй з тобою буде, — глузливо сказав старий красневі, перекочуючи в зубах мундштуку кальяна.

— А чому ж з тобою так не сталося? — запитав красень.

— Зо мною, ні.

— А чому ж так?

— Таких, як я, мало, — сказав старик твердо.

— Не був я віслюком, не був псом, — то чому ж маю бути мавпою? Пошто мені бути старим.

1936

Переклад з російської О. Г.

Ірина МАКАРИК
Секція Молодих СУЖК

ЦІКАВА І КОРИСНА КНИЖКА

John Barron. KGB; The Secret Work of Soviet Secret Agents. London. Hodder and Stoughton, 1974. 460 pages. \$12.95 (hard cover).

Одна з найцікавіших англомовних книжок, що недавно з'явилася на ринку, це — "КГБ" Джона Баррона.

Баррон, один з редакторів "Readers Digest" в Америці, інтенсивно досліджував працю КГБ впродовж чотирьох років. Колишній офіцер американської воєнно-морської флотилії, Баррон добре зізнав російську мову, і працював у Берліні для американської розвідки. У 1957 році він залишив службу у флоті й почав працювати у "Washington Star", де його статті стали дуже популярними. Наслідок точної дослідницької праці, унікальне видання, яким можуть користуватись не лише звичайні читачі, але також студенти чи знавці Сполученого Союзу.

Роберт Коннвест, відомий автор **Великого Тerrorу** ("The Great Terror"), у своєму вступі до книжки Баррона пише, що "КГБ" не лише виконує корисну, супільну службу, водночас ця книжка цікавіша, ніж тузін з пригодницьких новел. Баррон описує, як КГБ таємно працює в Сполученому Союзі й в усіх країнах світу; він подає історію КГБ та подробіці його внутрішньої організації. Автор цитує більшу частину тексту надзвичайно цікавого таємного підручника викраденого з курсів вишколу КГБ, який описує способи підривної роботи советських агентів серед американців.

Баррон подає список тисяч знаних агентів-кагебістів і країни, в яких вони перебували. Окрім цього подано, сотні прикладів праці КГБ: вбив-

ство українських провідників — Степана Бандери, Євгена Коновальця, та Симона Петлюри, активна підтримка Ірландської Республіканської Армії, палестинських партизанів, маніпулювання Кастро, Нассером та іншими державними діячами. Окрім цих цікавих історій, які читаються не-наче пригоди Джеймса Бонда, Баррон вказує на ролю КГБ в советських внутрішніх справах, як орган масової репресії. В останньому розділі книжки "Світ має вибір", Баррон пише, що справжній детант не може існувати доки існує масова агресія КГБ.

"В той час, коли советський провід веде переговори, щоб послабити напруження у відносинах із Заходом, КГБ плянує зруйнувати західні міста, заохочує громадські суперечності в Америці, Мексико й в Ірландії... старається підкупити та зруйнувати західніх урядовців та політиків" (стор. 334).

Баррон підкреслює факт, що кожний напад на свободу думки в советському Союзі це справді удар проти нашого способу думання. Кожного разу, коли заарештовують дисидентів, це впливає на нас на Заході.

Чи ми повинні протестувати проти арештів таких інтелектуалів як Валентин Мороз, чи це лише загроза для миру та підкidanня дров до польового холодної війни?... Джон Баррон, фахівець у своїй ділянці, рішуче відповідає: "Ні". Власне, "спокійне їх сприймання заохочує такі акції КГБ, які є есенцією холодної війни тим, що вони піддають думку советським провідникам, що такі їхні вчинки не мають будь-яких шкідливих наслідків" (стор. 335). I. M.

КАЙ

ПІДГОТОВКА КАДРІВ

(Фейлетон)

Прийшовши додому з паблік скул (початкової школи), 11-річний хлопець гордовито тицьнув батькові до рук зошит з письмовим завданням, виконаним у школі. Батько глянув на заголовок, потім на дружину. Обоє вони мало не оставпіли: У заголовку стояло: "Як я забив Тома Сміта".

— Це ти що ж... сам обрав таку тему? — Отамившись, спітав батько.

— Чому сам?! Тему цю дав учитель цілій класі.

Родителі тут же стали "твір" читати. Не могли сказати, що написано було зле: видать, що синочок їхній таки багато чого зачерпнув з телезійних програм. Однаке брак досвіду відчувався — "методика вбивства" опрацьована була трохи по-партацькому.

Проте родителів засмутило й обурило не це, не партактво, а сам вибір "виховної" теми вчителем. Але залишімо родителів, а гляньмо очима "об'єктивної науки". Отож: чи не краще було почати з простіших, елементарніших завдань-тем із даної ділянки, ось хоч би з таких: "Як я вихопив на вулиці з рук бабусі торбинку"; або: "Пограбування сусіда під час його відсутності"; можна взяти й більш загальну тему: "Найпростіші способи крадіжки". Згодом, вже в середній школі, можна перейти й до солідніших тем: "Як грабувати банки", "Найпростіші методи гвалтування жінок" і т. д. І лише на закінчення середньої освіти пропонувати вихованцям теми — завдання сугубо відповідальні, як ось: "Наймодерніші способи захоплення літака", "Кіднапінг з мільйонним викупом" тощо.

Ми також вважаємо зовсім неслушним ховатися за якісь абстракції — на зразок нікому неизвестного Тома Сміта. Навпаки, слід точно характеризувати намічену жертву, її соціальне, громадське і службово-професійне обличчя, явно-славно формулюючи тему, напр. "Як я вбив полісмена"; або: "Побиття директора нашої школи".

Проблема підготовки революційних кадрів (що її безумовно, присвячене вище згадане письмове завдання учням "паблік скул") не може бути задовільно розв'язане самим лише вчительським персоналом з його більше ніж скромними знаннями. Тому треба залучати з-поза школи видатних спеціалістів з багатим у цій ділянці досвідом. А таких спеців у нас, до речі, було і є досить: згадати хоч би Менсона з його штабом помічників, Хуана Корону (як добре, що їх не стягнуто!), деякої можуть позичити партизани Хабаша або Ясира Арафата.

Самозрозуміло, що треба вимагати стейтових субсидій на закуп потребного навчального приладдя: різноманітних витрихів, плавильних лямп розрізати стінки сейфів, металевих рукавиць, прерізного гатунку ножів тощо.

Дехто з відсталих, замотеличених родителів бубонять щось про надто широкий лібералізм шкільного персоналу і лають керівників — звісно, потиху (на те ж вони "мовчазна більшість"). А проте — якби ця "більшість" навіть уголос протестувала — чи ж це щось помогло б? Спробуйте позивати в суд — побачите!

Пригадується нам такий випадок. Якийсь активіст з майбутніх революціонерів розбив каміннююю вітрину крамниці. Крамар відразу до суду. А суддя й питав крамаря: "Як давно ви цю вітрину поставили? — Та, мабуть, років з десь!" — відповідає крамар.

— Десять років тому?! — обурився суддя: — I ви гадаєте, що вітrina ще має вам служити? Треба нову поставити — ось що!

— Та доведеться! — шкрайбе потилицю крамар — Хоч якби не цей шибеник, то вона могла б ще років двадцять служити.

— Е, та ви в своїй жадобі захочете ще сто років. А про клієнтів не журитесь, що може ж їм остогидло на стару вітрину дивитись! Отож я постановлю: позов уніважнити, а позивач повинен купити хлопцеві морозиво!... За те, що потурбував.

Таке-то у нас діється... Подайте до суду вище згаданого педагога за, мовляв, неморальну тему — так суд присудить ще купити вчителеві пляшку горілки або передплатити на цілий рік журнал "Плейбой"! Ні, таки краще мовчати.

Звичайно, це не зло, що школи поширюють свої програми предметами модерніми, відповідними з віком атома іексу. Та все ж таки жаль і за гнаних у кут богудухавинних предметів — як хтось висловився — любої старовини: отих арифметики, алгебри, геометрії, історії й географії: вони — ійже богу — людям не були звичними, а навіть корисними.

От якось трапилося нам біля афіші операціонного театру стрінути мололу парочку: стоять, обчявшись і сперечуються. Він каже, що "Отелло" написав Шекспір, а вона — що Верді. І подумати лише: напевно в галузіексу вони обоє вілмінники, а ось щодо мистецтва — явні невігласи!

Два роки тому зайдла до нас одна леді, громадська діячка, наставлена збирати підписи на збільшення субсидій нашим школам.

— Це ж яким школам? — питаемо її: — початковим, середнім чи вищим?? — Усім, — каже — школам взагалі! — Е-е, вибачайте, — ми їй на це — початковим і середнім нехай і так. Але щодо університетів і каледжів, то "ексю мі": студенти ще мають досить навчального приладдя нищити, та й бібліотеки не всі ще спалено. А що-

(Закінчення на стор. 14)

ONTARIO

Government Information

Нешодавно були пороблені заходи, щоб група індіанських дітей відвідувала публичну школу в містечку в північному Онтаріо. Управитель цієї школи здавав собі справу з того, що індіанські діти часом мають прикір переживання через відношення до них інших студентів. Щоб не допустити до цього, він прикладав додаткові зусилля, щоб поговорив з тими не-індіанськими дітьми. Дорадник запитав дітей, чи котре не буде з них не починало ходити до якоїсь нової школи, і чи вони собі уявляють, якби вони почувались, якщо б якраз вони були незнайомцями. В цей спосіб він помог тим дітям зрозуміти, як індіанські діти почували б себе, прийшовши до їхньої школи, і інтеграція всіх дітей пройшла відносно гладко.

Громадське дорадництво це одна із важливіших ролей, які відіграє Онтарійська Комісія Людських Прав. Ми влаштовуємо семинари та дискусії з поліцією в тих округах, де існують перегороди поміж нею і групами меншостей, щоб зменшити напруження і помогти їм у обопільнім себе розумінні. Ми беремо участь в зібраннях імігрантів і меншостей із тубільчих уродженців,

ЛЮДСЬКІ ПРОБЛЕМИ МОЖУТЬ БУТИ ПОВАЖНИМИ ПРОБЛЕМАМИ

Ось, що робить Онтаріо, щоб помогти їм зарадити заздалегіть

щоб їм вияснювати так їхні права, згідно з законом, як і обов'язки горожан цієї провінції.

Ми також помогаємо людям увійти в контакт з місцевими організаціями, як батьківські комітети при школах, громадські і державні установи, а також церкви, які існують для того, щоб допомагати, а про існування яких дехто навіть і не знає. Де тільки є будь-яка трудність з причини раси, мови, кольору чи віроісповідання, Комісія Людських Прав до поможе через дискусії допровадити до взаємного зрозуміння і пошани між людьми з різними поглядами.

Нашим завданням є допомагати людям зжитися, і заохочувати їх до здорових взаємин між всіма групами.

Якщо ви хочете отримати більше інформації чи допомогу, зверніться до Комісії Людських Прав на одну із поданих адрес:

HAMILTON

1 West Avenue South
Postal Zone: L8N 2R9
Telephone: 527-4501

KITCHENER

824 King Street West
Postal Zone: N2G 1G1
Telephone: 744-5211

OTTAWA

2197 Riverside Drive
Postal Zone: K1H 7X3
Telephone: 731-7200

SUDBURY

1538 LaSalle Boulevard
Postal Zone: P3A 1Z7
Telephone: 566-3071

TORONTO

400 University Avenue
Postal Zone: M7A 1V7
Telephone: 965-5251

KENORA

808 Robertson Street
Postal Zone: P9N 1X9
Telephone: 468-3128

LONDON

362 Dundas Street
Postal Zone: N6B 1V8
Telephone: 438-7291

SAULT STE. MARIE

125 Brock Street
Postal Zone: P6A 3B6
Telephone: 949-3331

THUNDER BAY

235 Bay Street
Postal Station "P"
Telephone: 345-2101
WINDSOR
500 Ouellette Avenue
Postal Zone: N9A 1B3
Telephone: 256-8278

Government of Ontario

William G. Davis, Premier

до вибитих шиб у вікнах, — то це навіть до речі: хай свіженський вітрець дме на студентські голови — може їм проясниться!

Так ото ми гарненсько з тою леді порозмовляли, що вона на відході й каже: — А знаєте, я тепереньки бачу, що й справді петиція ні до чого!

Ми не знаємо, на жаль, біографії шановного педагога — винахідника про забиття Тома Сміта. Хто він і що він? Може у нього голова існує виключно для того, щоб волосся мало де рости? А може його день і ніч турбує думка про те — як виховати своїх питомців на діяльних членів Великого Суспільства? Та напевно цей педагог таки щиро вболіває з приводу тупости деяких учнів до його оригінальної науки. Ходять чутки, що він навіть скаржився декому з родителів:

— Далебі, не знаю, що його робити з вашим синком: 12 років хлопчишкові, а він й досі не вміє орудувати витрихом біля найпростіших замочків. Хоч і жаль, а доведеться перевести його в категорію відсталих.

Щире піклування дітьми нашого педагога-винахідника безумовно заслуговує на найбільш зичливу увагу до нього з боку громади: це просто ганьба, що його досі ніхто не подбав до психіатра спровадити. Відомо ж бо, що хвора людина не знати коли здогадається сама це зробити — може навіть і дуба дати до того часу.

Замало, ой замало гуманності в нашій громаді! Бож навіть і без мікроскопа видно, що цей педагог ще в дитинстві об щось тверде головою стукнувся: нянька з рук упустила чи щось подібне. Чи, може, його вже пізніше хтось з-за рогу мішком прибив — на світі всяко буває. До таких невадах треба милосердя мати і не пхати їх — замість лікарні — в школу...

Вільний переказ з російської
A. Ю.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА НАУКОВА ПРАЦЯ

ВАСИЛЯ ЧАПЛЕНКА “МОВНА ПОЛІТИКА БІЛЬШОВИКІВ НА УКРАЇНІ В 1950-60 РР.”

В основному ця праця тематично охоплює більшовицьку мовну політику за т. зв. “відлиги”, з усіма її зигзагами. Матеріал цієї книжки був друкований у різних наших часописах у вигляді дослідів та статей, а тепер зібраний і розміщений у хронологічній послідовності і через те дає повну “картину” усіх зигзагів московської мовної політики на Україні. Розмір книжки — 215 стор. великого, “академічного” формату. Ціна 5 дол.

Замовляти:

Mrs. A. Krawczuk
26 William St. — Maplewood, N.J. 07040

ФІЛІЯ ОДУМ-у В ГОШЕН-ЕЛКГАРТ (ІНД.)

має шану запросити Вас із приятелями

на

ЗАБАВУ

відзначення першої річниці існування філії,
що відбудеться

в суботу 23 листопада 1974

у парафіяльній залі УАПЦеркви

11 N. INDIANA AVE.
GOSHEN, IND.

ГРАТИМЕ МУЗГУРТОК ОДУМ-у З ЧІКАГО

Вступ—3 дол. від особи. — Студенти—2 дол.

Початок о 7-ій год. вечора

Управа ТОП-у

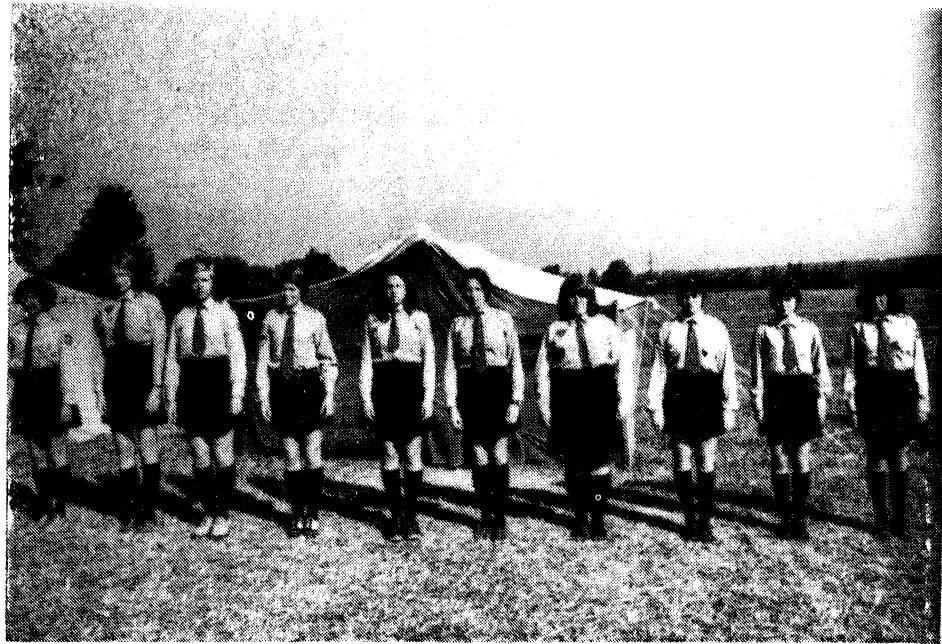
ВИЙШОВ ЗБІРНИК П'ЄС ”ПІД ВЕСЕЛИМ ОБОРОГОМ“ ДЛЯ ТЕАТРІВ МАЛИХ ФОРМ

Заходами Комітету ”За аматорський театр“ у Торонті вийшов друком збірник коротких одноактових п'єс комедійного характеру для вжитку театрів малих форм п. н. ”Під веселим оборогом“. Автор збірника В. Софронів Левицький. До 208-сторінкової книжки з обкладинкою Мирона Левицького входять 14 оригінальних, перекладених та адаптованих одноактових комедій для вистав у програмах естрадних імпрез легкого жанру, що їх автор називає ”естрадними розмаїттями“. Оригінальні п'єси це ”Пачка в паску“, ”Євшан-зілля“, ”Регабілітація“, ”Добробыт по смерті“, ”Золота рибка“, ”Я хочу, я мушу“, ”Шопчвати“, ”Королівські шати“. Перекладні та адаптовані: ”Ох та не люби двох“, ”Спортсмена сильних емоцій“, ”Нарешті разом“, ”Зроби це п'я мене“, ”Фіцлі-пуцлі“, ”Жіночий Дон Хуат“. Крім п'єс на одну дію у книжці вміщено вказівки та матеріали, які придадуться головно аматорським театральним гурткам при оформленні естрадних розмаїток, а також зразки прологів, епilogів та конферансів. Ціна збірника ”Під веселим оборогом“ 5 дол., з пересилкою 5.50 дол. Набувати можна в українських книгарнях або замовляти на адресу:

Za-Amat Theatrical Publications
9 Woodhaven Heights
Toronto 21, Ont., Canada

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

ВОСЬМИЙ ТАБІР ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У

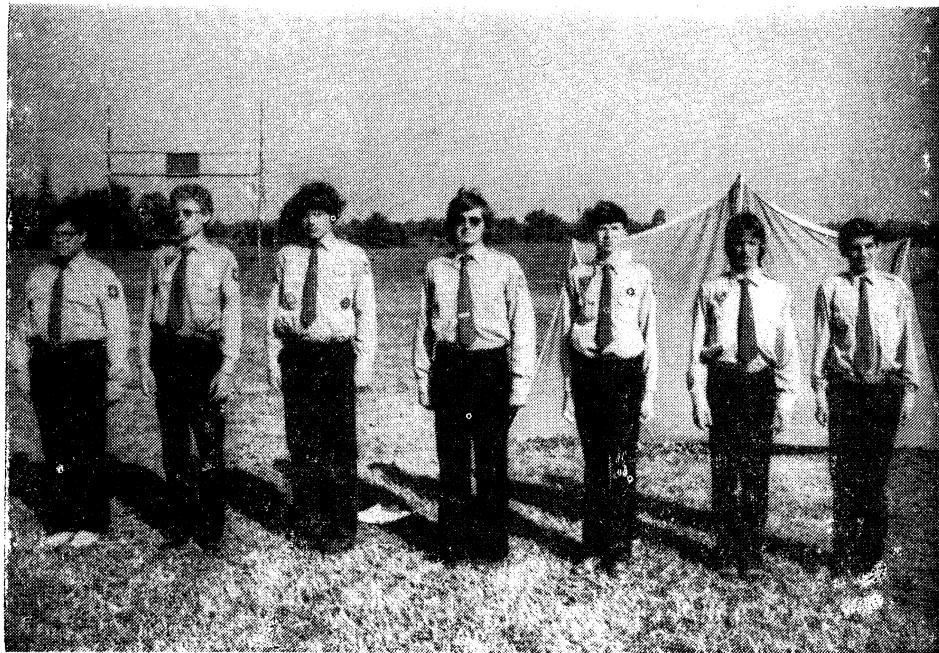
Рій "Червоні маки". Зліва направо: Наталка Павленко — ройова, Леся Еакуловська, Оля Волкодав, Ліда Кавун, Катерина Малий, Зірка Зінченко, Ніна Левченко, Олександра Лупул, Ганна Різанець, Олена Багнівська.

ВОСЬМИЙ ТАБІР ВИХОВНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У

Торонто (ДЮК) — Від 29-го червня до 13-го липня 1974 року на оселі Української Православної Катедри Св. Володимира "Київ" біля Торонто, Онтаріо, Канада відбувався Восьмий Табір Виховників Юного ОДУМ-у. Участь в таборі взяли 55 курсантів та 7 членів команди з різних місцевостей США, Канади та Західної Німеччини. Табором керувала команда в такому складі: комендант — д-р Юрій Криволап, заступники коменданта — Іван Павленко, СВП та Юрій Смик, СВУ, писар — Валентина Петруша, СВК, старша бунчужна — Галина Радюк, СВУ, старший бунчужний — Павло Лисик, вих. Ю. ОДУМ-у та обозний — Віктор Педенко, СВП. В праці з курсантами команді допомагали інструктори — старші вихованки ОДУМ-у: Петро Гурський, Іван Данильченко, Олексій Пошиванник, та Микола Мороз. Капеляном табору був о. прот. Дмитро Фотій, настоятель Катедри Св. Володимира з Торонто. Екзамени з Першої Одумівської Проби переводили старші вихованки ОДУМ-у: Валентина Родак, Петро Родак, Леонід Ліщина, Віктор Педенко, Іван Павленко та Таня Вовк. Одумівську присягу перевів комендант табору кол. Юрій Криволап.

В програму для табору, яка починалась о 6:45 год. ранку, а кінчалась о 10:45 год. вечора, входило по шість занять денно. Теми, пророблені на таборі включали історію ОДУМ-у, ідеологію ОДУМ-у, організаційну структуру ОДУМ-у, одумівські проби вміlosti, одумівську символіку, огляд одумівської та української суспільно-громадської преси, огляд українських суспільно громадських організацій та політичних середовищ, інформацію про українські молодечі та студентські організації і українські церкви. Решта програми курсу була заповнена гутірками та практичними заняттями, пов'язаними з працею виховника Юного ОДУМ-у по філіях та літніх таборах з новацтвом Юного ОДУМ-у.

З 55-ти курсантів двадцять успішно виконали вимоги для сту-

Рій "Сірі вовки". Зліва направо: Юліян Китастий — ройовий, Юрій Криволап (молодший), Віктор Ліщина, Ігор Роговський, Іван Косогор, Руслан Француженко, Олександер Гончаренко.

пеня Виховника Юного ОДУМ-у та отримали від Команди Виховників Юного ОДУМ-у грамоти— Люба Петруша, Ангелина Шашло, Наталка Павленко, Євгенія Садова, Катерина Петруша, Таня Фат, Інна Бірко, Тамара Ситник, Галина Кротенко, Галина Коваленко, Галина Скиба, Наталка Марущак, Ірина Смик, Оля Луппо, Юліян Китастий, Андрій Приходько, Володимир Коновал, Марко Малий, Микола Фурсик та Віктор Самокишин. Вони мають право самостійно працювати з гуртком дітей Юного ОДУМ-у віку 7-14 років, після узгіднення програми своєї праці з Старшим Виховником Провідником чи Дорадником ОДУМ-у своєї філії. Грамота Виховника Юного ОДУМ-у зараховується ім як одна з вимог на ступінь Старшого Виховника ОДУМ-у.

Тринадцять курсантів — Володимир Бірко, Віктор Ліщина, Юрій Криволап (мол.), Іван Косогор, Тарас Кохно, Віктор Швець, Віра Харченко, Віра Коваленко, Галина Гурська, Леся Вакуловська, Олександра Лулул, Олена Багнівська та Катерина Малий — успішно задовільнили вимоги на ступінь Виховника — кандидата Юного ОДУМ-у та отримали від Команди Виховників Юного ОДУМ-у посвідки Виховників-Кандидатів Юного ОДУМ-у. Для отримання грамоти на повний ступінь Виховника, вищезгадані курсанти мусуть зголоситись на черговий (Дев'ятий) Табір Виховників Юного ОДУМ-у, який правдоподібно відбудеться в липні 1975 року в США.

Виховники Юного ОДУМ-у Галина Коваленко та Андрій Приходько і Виховники-кандидати Юного ОДУМ-у Леся Вакуловська та Віктор Ліщина були відзначенні Командою Виховників Юного ОДУМ-у окремими нагородами за взірцеві успіхи в науці. Виховниця Юного ОДУМ-у Тамара Ситник виграла першу нагороду за найкращий проект титульної сторінки "Таборових Вістей". Усіх проектів було 54.

В п'ятницю вечором, 12-го липня 1974 року відбулась прощальна ватра, на яку були запрошенні батьки курсантів і старші виховники ОДУМ-у Канади та під час якої курсанти склали

Команда восьмого табору виховників Юного ОДУМ-у. Зліва направо: Юрій Смик — заступник коменданта, Валентина Петруша — писар, Юрій Криволап — комендант, Галина Радюк — старша бунчужна, Іван Павленко — заступник коменданта, Павло Лисик — старший бунчужний.

Одумівську Присягу. На другий день, в суботу, після спільног обіду з батьками, відбулась остання збірка та видача посвідок і грамот. Табір був офіційно закритий о 2:30 год. по-обіді.

НІЧНА МАНДРІВКА

Цього року 8-ий табір виховників ОДУМ-у відбувся в Канаді. Одного разу наш табір вирушив у нічну мандрівку. Дорога була досить тяжка, але краєвиди прекрасні. Спали ми під чистим небом, самі варили собі їсти, вмивалися і купалися в річці. Вночі, хлопці зловили гадюку. Добре, що дівчата спали, а то була б така паніка!

Наталя Павленко
Виховниця філії ОДУМ-у
в Сомерсет, Нью-Джерзі,
США

СЛОВО СТАРШОГО БУНЧУЖНОГО

На мою думку восьмий табір виховників пройшов швидко й успішно.

Це був мій перший рік у команді виховників табору і я багато дечого нового навчився. Так само я зустрів тут багато нових таборовиків з інших міст США, Канади й Німеччини.

Наша команда була молода, але я думаю, що ми все закінчили добре.

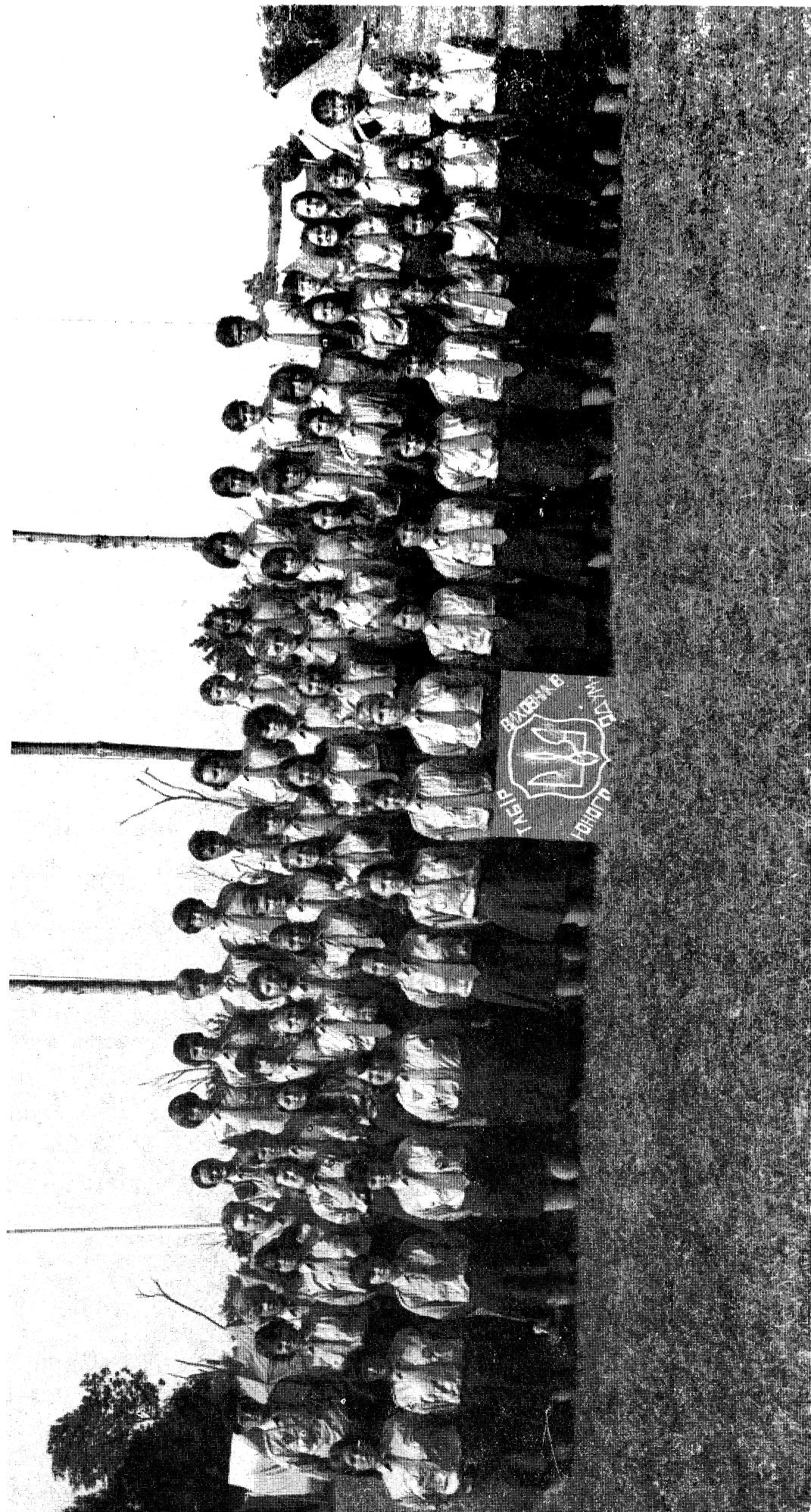
Табір закінчився, і я бажаю щастя всім учасникам його, а особливо виховникам та виховникам-кандидатам Юного ОДУМ-у.

Бунчужний Павло ЛИСИК

• Англійські хеміки винайшли речовину, якою можна пльомбувати зуби, не застосовуючи перед тим бормашину. Тріщини і дупла в зубах змазують речовиною, до складу якої входять: алюміній — кремнієвий порошок і поліакримова кислота з невеликою домішкою фтору.

• Рибка періофталмус за допомогою грудних плавників швидко бігає і повзає по прибережних деревах. Вона може годинами сидіти на гілках, полюючи на комах. Відчуваши небезпеку, періофталмус падає у воду.

УЧАСНИКИ ТА КОМАНДА ВОСЬМОГО ТАБОРУ ВИХOVНИКІВ ЮНОГО ОДУМ-У

Інж. Олексій ШЕВЧЕНКО

ПІДСУМКИ ДВОХРІЧНОЇ ПРАЦІ ЗА НОВИМ СТАТУТОМ ОДУМ-У

(Доповідь на Другому Надзвичайному З'їзди ОДУМ-у та ТОП-у США й Канади 31. 6. 1974)

Минулого разу — тобто два роки тому, під час Першого НадзвичайногоЗ'їзду ОДУМ-у та ТОП-у США й Канади — моя доповідь тривала всього неповних 12 хвилин. Однак один одумівець з Торонта пізніше зауважив, що я говорив дуже довго. Тому, беручись другий раз до подібного об'язку, я чомусь відразу пригадав цю заувагу й подумав, що може цей молодий одумівець мав рацію.

Отже, хоч я і з старшого покоління в порівнянні з цим юнаком, однак готовий разом з ним працювати в тій самій організації і погоджуватися чи відкидати думки й ідеї наших співчленів.

Отож, сьогодні я постараюся, може лише більше формально представити вам ще раз новий статут і правильники та дати свої пропозиції.

Для того, щоб ствердити фактичний успіх чи неуспіх нового статуту та правильників, треба окреслити, для якої частини членства ці нові документи в дійсності найбільше відповідні.

Природнім фактом є, що кожна людина у процесі свого життя стає більш і більш консервативною. У наслідок цього кожна зміна для неї є або цілком неможливою, або незрозумілою, або цілком несприйнятливою. Часто проходить довший час поки ті зміни відповідно аналізуються і відповідно зрозуміються. Тому мені здається, що всякі зміни в статутах і правильниках робляться з метою дати можливість і нагоду молодому поколінню, новій генерації, виявити себе не в старих, але в нових формах, продиктованих вимогами часу. Разом з тим це скріплює ІДЕЮ ТЯГЛОСТИ В ОРГАНІЗАЦІЇ. Отже нове покоління мусить працювати за нормами нового статуту та правильників.

Два роки, можливо, здавалися досить довгим часом. І це правда, якщо цей час брати у відношенні до чогось порівняно простого. Новий статут і правильники ОДУМ-у це дуже складні документи. І кожний з вас переконається і, напевно, погодиться зі мною, що кожного разу, переглядаючи ці документи, вглиблюючися, в їх, ви зустрічаєте нові речі, які вимагають більше часу, ніж початково передбачено, щоб їх вже цілковито прийняти й зрозуміти. Ба що більше, порівнюючи новий статут з попереднім, стає ясно, що старий статут для нового покоління занадто звужений!

Можливо, що в цих нових документах є багато речей може й занадто тяжких і для старших і для молодших, але це не означає, що ці документи треба цілістю відкидати.

Незаперечний факт, що ці нові документи ставлять ВЕЛИКІ ВИМОГИ. В СТАРОМУ СТА-

ТУТІ НЕМАЄ ЖОДНИХ ВИМОГ! Однаке для того, щоб організація росла й міцніла, хоч може для деякого й непомітно, ОБОВ'ЯЗКОВО ПОТРІБНО ВИМОГИ. Організація — це певного роду школа, а в школі, як знаємо, вимагають. І лише та школа стоїть на високому рівні, в якій є серйозні вимоги.

Другим незаперечним фактом є помилкове на початках (а також ще й сьогодні) зрозуміння поняття ступеня СТАРШОГО ВИХОВНИКА ОДУМ-у. Деякі навіть з молодших за ці два роки чомусь уявили, що ступінь Старшого Виховника Провідника ЗВІЛЬНЯЄ їх від обов'язків праці в організації. Якщо пригадуєте, два роки тому на цьому самому місці я зазначив, що ступінь Старший Виховник Провідник не є поняття віку особи — члена організації. Кожний член організації від 18-ти років життя має право ЙЗОБОВ'ЯЗАННЯ працювати в тому напрямку, щоб одержати якнайвищий ступінь Старшого Виховника. Отже, одумівець зі стажем Старшого Виховника зобов'язується вкладати працю для ОДУМ-у і тоді, коли він ще одержує ступеня по стажу і ОБОВ'ЯЗКОВО тоді, коли він досягне найвищого ступеня — Провідника. ЦЕЙ СТУПІНЬ НЕ ЗВІЛЬНЯЄ, АЛЕ НАВПАКИ ЗОБОВ'ЯЗУЄ ОДУМІВЦЯ ДО ПРАЦІ В ОДУМ-У. СТУПІНЬ СТАРШОГО ВИХОВНИКА є НЕ ДЛЯ РЕКЛЯМИ, АЛЕ ЯК ВІДЗНАЧЕННЯ ЗА ПРАЦЮ В ОРГАНІЗАЦІЇ!

Мені приходилося переводити іспити з Першої Одумівської Проби для одумівців репрезентантів нової генерації. Кожний чи кожна з них мали свої характери, свої зацікавлення. І мені приємно ствердити, що частина з них виявляла і зацікавлення і гордість з того, що вони здають ці іспити, маючи на увазі, що успішність чи неуспішність покладе печатку на дальшу долю їхнього членства в організації, тобто на одержання чи неодержання найвищого ступеня Старшого Виховника Провідника ОДУМ-у.

І тому це ще раз підтверджує, що ці нові документи, Статут та Правильники, нам сьогодні треба прийняти, можливо з деякими змінами. Міняти Статут чи Правильники ми завжди маємо право, тим більше, що ми демократична організація, але щоб удосконалити їх так, щоб вони були до вподобі всім нам — треба багато наполегливої праці.

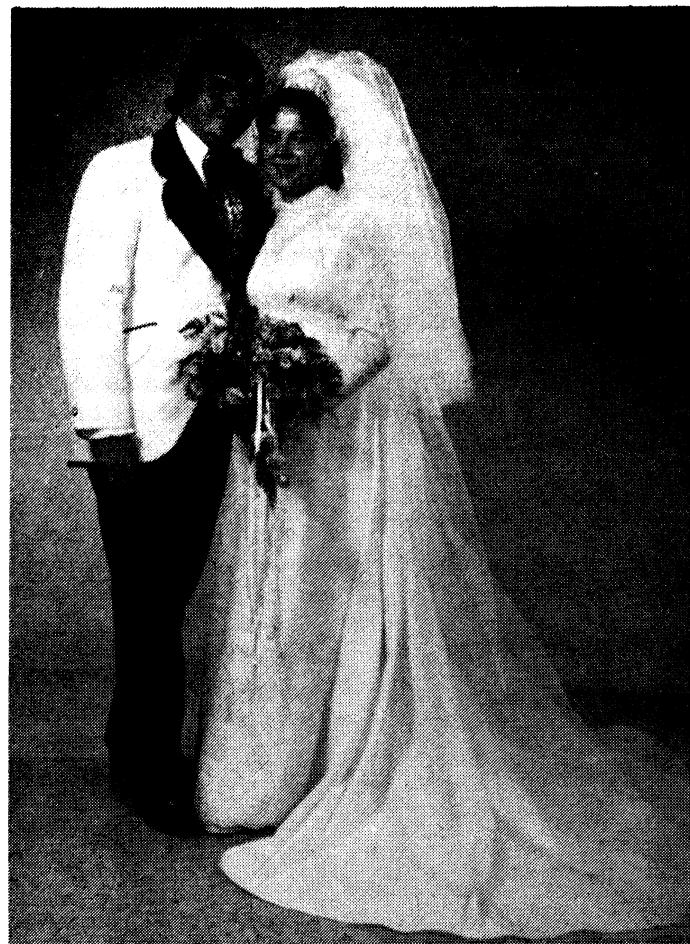
ОДУМ — ЦЕ ОРГАНІЗАЦІЯ, ЯКА ВИХОВУЄ
УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ НА ДЕМОКРАТИЧНИХ
ЗАСАДАХ!

РОДИННА ХРОНІКА**ВЕСІЛЛЯ ЛАРИСИ КОРСУН
І СТЕПАНА ПАТРИЛЯКА**

11 травня ц.р. у Філадельфії одружилися Лариса Корсун та Степан Патриляк. Обоє — студенти місцевих університетів, активні в українськім молодечім житті: Лариса в ОДУМ-і, а Степан у студентській громаді, обидвосі належать до тієї категорії української молоді, на яку суспільство покладає великі надії. Щастя молодят ділили з ними в цей день їхні батьки: п. інж. Євген та пані Людмила Корсун, панство Володимир та Ірина Патриляки, родичі молодих і велика кількість гостей. Вінчання молодих відбулося в українській православній церкві Св. Покрови, де отець протоієрей М. Борисенко довершив таїнство вінчання при співі церковного хору під орудою диригентки пані Віри Лівицької — знаної української артистки.

Весільне прийняття розпочалося зустріччю молодих та їхнього весільного супроводу. Весільний староста п. Володимир Біляїв вітав по черзі в залі діда і бабу молодої пана Федора і пані Ольгу Корсун, хресних батьків Лариси пані д-р Віру Білинську та п. інж. Петра Гурського, хресних батьків Степана пані Віру Васечко та п. Мирослава Івасіва, батьків молодої пари, дружок і дружбів: Лізу Корсун, Юрія Карпіна, Анну Денкевич, Денніса Бетеля, Ларису Кривушу, Юрія Пазуняка, Аніту Федак, Деонізія Карамана, Ліду Лук'янович, Ігоря Химича, Ларису Стеблій, Константина Возного, Зіту Старку, Юрія Скальчука та наймолодших дружку і дружбу Аллу Корсун та Богдана Патриляка і наймолодшу сестру молодої Люду Корсун.

Батьки привітали новоодружених пару хлібом і сіллю, отець Михайло поблагословив багаті весільні столи, старший боярин п. Юрій Карпин виголосив тост за здоров'я молодих, яким усі присутні проспівали трикратне "Многоліття". Гарне слово з нагоди одруження молодої української пари виголосив д-р Іван

Степан і Лариса Патриляки

Скальчук, голова місцевого відділу УККА. Від імені місцевої філії ОДУМ-у молоде подружжя вітали п. Володимир Криволап та панна Гая Гурська, вручивши їм мистецький виконаний образ дівчини-бандурристки. З коротким словом виступив також давній ще з часів війни друг і побратим батька молодої відомий підприємець п. Ярослав Палатайко, який склав щедрий дар на видавництво журнала "Молода Україна". Збірку на потреби видавництва перевів серед гостей довголітній уповноважений на Філадельфію п. Іван Максимович Гринько. Жертвували: 20.00 дол. — Полатайко Ярослав, 10.00 дол. — Корсун Євген, Скальчук Іван, 5.00 — Гринько Іван, проф. Зоя Маркович, Кривуша Семен, Білай Володимир, Білинський Ярослав, Семенюк Петро, Хоменко Анатолій, Кириченко Володимир, Криволап Віктор, Дяченко Петро, Андрей і Ірина Роббінс, Новаківський С., Поліщук Іван, Б. Ко...., Ящук Ми-

кола, 4.00 — Гурський Петро, 3.00 — Голубовський Анатолій, Євтушенко Василь, 2.00 — Корсун Ольга, Пилипенко Яків, Валчести Йосип, Мельник Анатолій, Данилюк Володимир, Зоя і Віктор Корсун, Кривуша Юрій, 1.00 — Федоряка Іван.

Молодята щиро зворушені увагою гостей до себе, дякували при обділюванні весільним тортом всім присутнім за дарунки і вияви уваги. Не може бути сумніву в тім, що молоде подружжя буде і далі таким діяльним в українській громаді, як і їхні батьки. Лариса впродовж кількох літ була активною одумівкою, членом гуртка бандурристів при філії ОДУМ, членом танцювального ансамблю "Волошки", успішно закінчила школу українознавства при православній парафії Св. Покрови. До речі, дід її п. Федір Корсун є довголітнім скарбником Т-ва Прихильників УНР у Філадельфії, а тепер членом державної контролі УНРади

на терені США, батько — інж. Євген Корсун — довголітнім членом управи Т-ва Прихильників УНР у Філадельфії, а мама — Людмила Корсун — довший час була членом популярного у Філадельфії жіночого ансамблю "Червоні маки". Отже молодим є з кого брати приклад.

Гості ще довго розважалися і танцювали під звуки оркестри Юлія Сухара, а дехто бажав батькам молодої щасливо видати ще трьох доньок і справити такі ж гарні весілля, яким було весілля Лариси та Степана.

Присутній

ВІДЙШЛИ ВІД НАС

В четвер 1-го серпня 1974 р. у фатальному автомобільному випадку коло Чікаго трагічно загинули Софія і Олекса Іващенки. У глибокому смутку і горі залишилися діти — Оля, Петро та Іван.

Софія Іващенко, з дому Ретин-

ська, народилася 1926 р. в Барановичі, Житомирської області на Волині. Олекса Іващенко народився 1923 р. у Великій Рублівці на Полтавщині. До США Іващенки прибули в 1951 році. З часом вони опинилися в Чікаго, де стали членами української громади. Софія Іващенко була активним членом жіночого Товариства Одумівських Приятелів, належала до сестрицтва при катедральному соборі св. Володимира і помагала при українській школі. Олекса Іващенко по можливості теж помагав при громаді.

Покійні дбали за українське виховання своїх дітей. Їхні діти закінчили українську середню школу при соборі св. Володимира, активні члени ОДУМ-у, що змалку виростали при українській молодечій організації, де навчалися народні танців та гри на бандурі. Найстарший син Іван закінчив університет, здав другий бакалавреат і працює електричним інженером, другий син Петро сержант авіації, а 16-

тилітня дочка Оля кінчає американську гімназію.

Софію і Олексу Іващенків поховали 5-го серпня на кладовищі Елмвуд. Після похорону відбувся поминальний обід в домівці ОДУМ-у. Отець Ф. Білецький, що у тяжкій хвилині був порадою і допомогою для дітей, відслужив похоронну відправу та висловив прощальне і поминальне слово. Стефанія Кралька промовляла від жіночого ТОП-у, О. Пошиваник, колега дітей Іващенків з ОДУМ-у, висловив прощальне слово над могилою і потішаюче слово на поминках.

Іван Іващенко від себе, Петра і Олі висловив подяку о. Ф. Білецькому, організаціям та всім присутнім і неприсутнім за квіти, допомогу, вислови співчуття та належне людське і християнське вшанування їхніх батьків.

Софії та Олексі Іващенкам хай буде американська земля легкою. А дітям, прибитим горем, одумівці висловлюють найширіше співчуття.

ЦІКАВЕ

НАЙСТАРИШИЙ ГОДИННИК

Поблизу міста Серіавода в Румунії знайдено кам'яний прилад, що складається з двометрового диска й вапнякового каменя з отвором у верхній частині. Відповідно поставленій посередині диску, цей камінь дає змогу визначити час після 12-ої години дня за допомогою світла, що падає через отвір на диск. Учені вважають, що це годинник епохи неоліту.

НЕОЛІТ У БАСЕЙНІ АМАЗОНКИ

Колумбійські часописи повідомили, що в басейні ріки Амазонки нібіто проживає первісне плем'я. Французький журналіст Берже поїхав у Південну Америку, щоб особисто пересвідчитись у цьому.

Як свідчить Берже, недалеко колумбійсько-бразилійського кор-

дону справді є плем'я, яке перебуває у неолітичній стадії розвитку. Цим людям невідомі ткацька техніка, вживання металів, сільське господарство. Основне їхнє заняття — рибалство.

СЛОВ'ЯНИ В НІМЕЧЧИНІ

На території Західного Берліна археологи знайшли сліди слов'янського поселення, закладеного в IX ст. Воно проіснувало кілька століть, аж поки слов'ян витіснили. Особливо цінна знахідка — рештки міської брами, спорудженої в XII ст.

ПАМ'ЯТЬ І ГАМІР

Здавна відомо, як важко зосередитись у гаморі. А чи добре людина запам'ятує у гаморі? Співробітники лондонського психіатричного інституту провели кілька експериментів. Справжньою сенсацією стало те, що гамір... допомагає запам'ятувати. Як гадають учені, це наслідок підвищеної активності мозку, викликаної зовнішнім неспокоєм.

ТАЄМНИЦЯ ЄГИПЕТСЬКОГО ФАЯНСУ

З чого були декоративні вироби єгиптян? Досліди показали, що основним складником давньої єгипетської кераміки виявляється натрон — хемічна сполука, що зустрічається на дні озер. Треба зазначити, що в єгипетському фаянсі немає слідів глини. Бліскучу йому надає спеціальна поліва з дрібно товченого кварцу й натрону. А чудові барви — то окисли заліза, міді марганцю.

ДВАНАДЦЯТЬ РОКІВ НАВСТОЯЧКИ

Один індуський монах дав обітницю протягом 12 років не лягати й не сидіти. Як повідомили у пресі, нещодавно він уперше за 12 років присів на диван. Лікарі, які обстежували монаха після "великого стояння", не без подиву констатували, що його організм не зазнав жодного патологічного відхилення. Лишеться тільки не з'ясованим, яким способом він тримав своє тіло під час сну.

З життя видатних людей

Архімед (287-212 до н.е.)

Захищаючи рідне місто Сіракузи від нападу римлян, великий фізик і математик Архімед так налякав ворогів своїми небезпечними бойовими машинами, що варто було після цього над стінами показати звичайний дрючик або мотузку, як римляни розбігалися з криком:

— Архімед знову направляє на нас якусь машину!

Юлій Цезар (100-44 до н.е.)

Юлій Цезар у полоні.

У 76 р. до нашої ери поблизу острова Формако римську дирemu (корабель) несподівано атачували пірати. Вони не милували нікого. Римських солдатів і матросів зв'язували спина до спини й кидали в море. Але одного римлянина вони вирішили залишити живим.

Загорнувшись у пурпурну тогу, худорлявий, високий на зріст молодик, не звертаючи уваги ні на воявничі вигуки піратів, ні на розpacливі зойки супутників, читав якусь книгу.

— Двадцять талантів золота! — дивлячись прямо у вічі полоненому, гарикнув ватажок піратів, називаючи нечувано велику суму викупу.

Молодик повільно відрівав погляд від книжки і, підвівши голову, гордовито й зневажливо відповів:

— Коли б ти добре знати свою справу, ти за-
жадав би п'ятдесят.

Це був Юлій Цезар, 24-річний римський аристократ, що встиг уже здобути славу досвідченого помічника й відважного воїна.

Поки його рідні й друзі в Римі збиралі гроші, Цезар жив серед піратів. За цей час він не виявляв найменшого страху. Молодий аристократ пообіцяв піратам при першій же нагоді скарати їх на горло.

Цезар дотримав свого слова. Коли прибув викуп, він не поїхав, як збирався, до вчителя риторики, а вирушив до малоазійського міста Мілета, де швидко спорядив кілька бойових кораблів.

Очевидно, що перебуваючи в полоні, Цезар зумів вистежити таємні бази морських розбійників, його кораблі наздогнали піратів і відрізали їм шлях до відступу.

Усіх полонених Цезар наказав розп'ясти на хрестах, а на страх тим, хто лишився живим, розставити хрести вздовж узбережжя.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Чергове число "М. У." за вересень помилково по-
дано 296 замість 226.

Шановних передплатників просимо вибачити цей недогляд і виправити на обкладинці журналу 296 на 226. **Ред.**

З НАГОДИ ДВАДЦЯТИП'ЯТИЛІТТЯ ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Центральний Комітет ОДУМ-у
проголошує

КОНКУРС

на

- 1—Емблему ювілейної зустрічі
- 2—Серію одумівських поштових марок
- 3—Текст маршу для відпочинково-виховних таборів Юного ОДУМ-у

НАГОРОДИ

Емблема ювілейної зустрічі

- Перша — 50 дол.
Друга — 30 дол.
Третя — 25 дол.

Серія одумівських поштових марок

- Перша — 75 дол.
Друга — 50 дол.
Третя — 25 дол.

Текст маршу

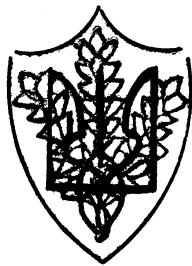
- Перша — 100 дол.
Друга — 75 дол.
Третя — 50 дол.

Детальний опис вимог конкурсу можна отримати від ЦК ОДУМ-у. Адреса:

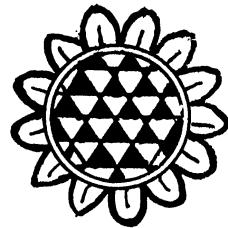
ODUM
221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, USA

Конкурс відкритий для членів ОДУМ-у та всіх зацікавлених. Реченець зголосень — 31-го грудня 1974 року. Переможці будуть повідомлені листовно, а їхні прізвища подані в журналі "Молода Україна".

Центральний Комітет ОДУМ-у

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

В. СОСЮРА

ОСІНЬ

Облітають квіти, обриває вітер
пелюстки печальні в синій тишині.
По садах пустинних їде гордовито
осінь жовтокоса на баськім коні.

В далечіні холодну без жалю за літом
синьоока осінь їде навмання.
В'яне все навколо, де пройдуть копита,
золоті копита чорного коня.

Облітають квіти, обриває вітер
пелюстки печальні й розкида кругом.
Скрізь якась покора в тишині розмита,
і берізка гола мерзне під вікном.

М. СИНГАЇВСЬКИЙ

ГУСЯЧІ ЛАПКИ

Прохололи ліси. Вода в озерах темніє. Небо
то-осінньому синіє, аж сивіє.

З лугу, з поля осінню віє. В садах деінде по-
між листя сковалися яблука — одне, друге.
Ручай непомітно проносить свої води, до річ-
ки простує.

А на воді — кленове листя, червонясте, жов-
те, рожеве, а то й зовсім зелене. Куди йому
плисти? І куди їх вітрець підганяє? Запитаеш
— так не розкажуть. Зупиниш один, другий, а
за ними — сотні, тисячі пливуть.

Пливуть, мов гусячі лапки, а самих гусей
нема.

Не гелгочуть, не хлюпочуться, не бавляться
водою.

Літо минуло веселе, як маків цвіт. Кожною
стеблиною скупане в росах. Мережане ромен-
зіллям. Не забарилось. Облетіло, наче пелюст-
ки з гарячих маків. Пішло поза дібровами

літо. До чебреців нахилялось — терпкими па-
хощами впивались.

Та ще птахи взяли його на крила, щоб у до-
розві не розлучатись. Щоб з теплим літом у рід-
ний край повернатись.

Змовкла, стишилась гомінлива пісня літа.
На луках у вибалках безгоміння вляглось, наче на сон збиралось.

Осінній ручай заспокоєний, прислухається
сам до себе. Звідки гусей виглядати? Чи самому
їх доганяти? Залишили гуси лапки свої,
а самі, не сказавши ні слова, полетіли своїми
стежками. Вітер завмер, припавши до землі.
Ковзнув по воді, ліг при березі в соковитій
темно-сизій траві.

Сонце пустило свої блиски на воду. Жмуток
проміння зацвів на воді оранжевим цвітом. Всі-
ма барвами заграв, затріпотів ручай. Повер-
тайтесь, гуси. Не забувайте своїх лапок. Вам
ще по землі ходити. Гусенят за собою водити.

В синій ручай видивається сад,
гусоньки-гуси, вертайтесь назад.
Листя, мов лапки, плинуть щораз,
ми не забули, гулі про вас.
Тільки на мить засмутився ручай,
осінь барвиста мережить наш край.
Листя, мов лапки, плинуть щораз,
ви ж не забудьте гулі, про нас.

Приказки

На те й лиxo, щоб з ним битись.
Погане дерево не зрубуй, а викорчуй.
Бджола мала, а й та працює.
Як дбаєш, так і маєш.

Сила та розум — краса людини.
Праця людину годує, а лінь марнує.
Мудрий не все каже, що знає, а дурень не
все знає, що каже.

Що в молодих літах навчишся, те на старість
як знайдеш.

Книга вчить, як на світі жити.
Наука в ліс не веде, а з лісу виводить.

ГУТІРКА ПРО ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

На юнодумівському таборі ім. О. Кошиця старші дівчата і хлопці мали гутірку про історика Валентина Мороза. Він колишній викладач Луцького Педагогічного Інституту в Україні, а тепер в'язень Володимирської в'язниці.

Його заарештували й засудили на 14 років позбавлення волі за писання книг і статей в обороні прав українського народу, української мови й культури.

У в'язниці з ним жорстоко поводяться: садять його серед кримінальних злочинців, які мало не вбили його, або разом з божевільними; додають до їжі різні хемікалії. В. Мороз на знак протесту оголосив голодівку і зараз дуже виснажений фізично і нервово.

У Торонто засновано комітет в обороні Валентина Мороза. Праця комітету зацікавила таборян і вони хотіли б чимсь допомогти йому. Всі готові робити щось, щоб полегшити долю В. Мороза.

Старші хлопці будуть носити сорочки з написом "Звільніть Мороза", а дівчата писатимуть листи до радянської амбасади в Оттаві з вимогою звільнити Мороза.

"Таборові Новинки"
Табір Юн. ОДУМ-у ім. О. Кошиця

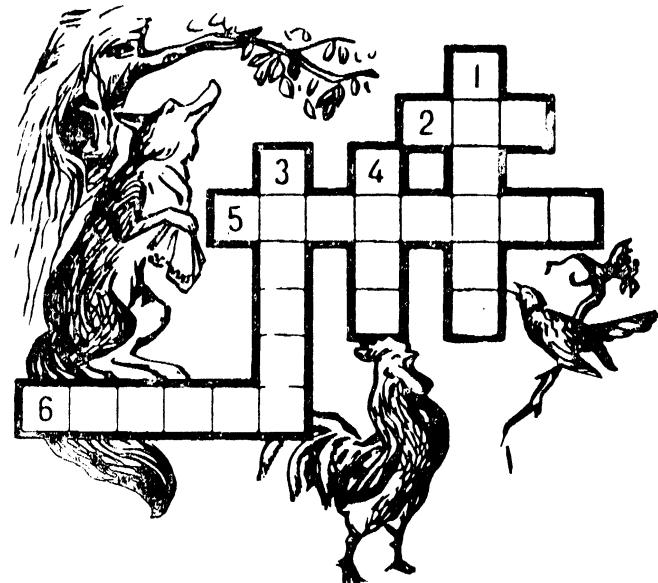
НАШЕ ШАТРО

Цього літа я був виховником у таборі в Канаді, і три мої друзі одумівці спали в моєму жовтому шатрі. Наше шатро було число два. Один мій приятель був з Детройту, називався Віктор Самокишин, другий з Філадельфії, Марко Малий і третій з них, хто спали у тім шатрі, називався Володимир Коновал з Чікаго. Як найменший вітер повіє, то шатро аж тряслося, а як більший вітер повіє, то наше шатро аж підносилось. Ми були дуже щасливі, бо ми не мали підлогу у нашему шатрі і нам не треба було чистити її а з нашим шастям ми діставали мінуси під час інспекції через брудну підлогу.

Микола Фурсик
Сомерсет

НЕ ЗАБУДЬТЕ

ВІДНОВИТИ
ПЕРЕДПЛАТУ
СВОЄЧАСНО!

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ БАЙКИ Л. І. ГЛІБОВА?

Випишіть у клітинки назви дійових осіб байок, яким належать слова:

По горизонталі:

2. Так, бачу, ти усім тут добре надоїв, —
Чого ж ти, братику, сюди і забігаєш?
5. Годі вам брехати
Ta одно другого знічев'я вихваляти!
6. От де по правді можна жити
І долен'ку хвалити,
В добрі кохаться, всіх любити,
Ніколи зла і кривди не чинити!

По вертикалі:

1. А ти, Зозуленко, ти, зіронько моя,
Виводиш гарно так і жалібненько,
Що іноді аж плачу я...
3. Тебе я слухала б до віку, куме мій,
Аби б хотів співати...
4. Е, і Дем'яна я боюсь:
Як тільки навернусь,
Він і згадає поросятко.

Розв'язка головоломки "Подумайте" в ч. 226:

Пливе човен води повен.

Відгадки загадок:

1. Очі. 2. Мороз. 3. Хмари.

Розв'язали і відгадали їх:

Тарас Родак, Тарас Голуб, Василько Корець, Тарас Корець, Михайло Лебединський, Петро Коновал, Юрко Децьо, Роман Цимбал, Володя Вакуловський.

ГУМОР

**

У готелі сидів, заглибившись у книжку, Гайнрих Гайне. Раптом відчинились двері і в приміщення з шумом і гамором увірвалася група молодих англійок. Вони не звертали жадної уваги на читача. Тоді Гайне, відклавши книжку, промовив:

— Мої леді, якщо мое читання заважає вашим розмовам, я піду в інше приміщення.

**

Один письменник запросив Бернарда Шов на прем'єру своєї нової комедії. Коли вони приїхали до театру, контролер погодився пропустити лише автора п'єси, а Бернарда Шов нізацо не пропускав.

Письменники потрапили до залі тільки після втручання адміністрації.

Шов дивився п'єсу з великою увагою, але нічим не висловив свого ставлення до неї. Коли нарешті востаннє опустилася завіса, він вийшов із залі, розшукав контролера, який не хотів його пропустити, вручив йому фунт стерлінгів і сказав:

— Прошу вибачити! Я переконався: щодо мене ви мали найкращі наміри.

**

На схилі літ Россіні з більшим захопленням готовував обід, ніж займався музикою. Своїх приятелів він охочіше приймав на кухні.

Коли якось один з них захоплювався прекрасним "Севільським цирульником" композитор вигукнув:

— Що там "Цирульник"! Почекай, покуштуєш паштет, тоді взнаєш, який я геній!

**

Філософ Сенека, вихователь римського імператора Нерона, мав мужність сказати своєму колишньому учневі:

— Скільки б ти не вбивав людей, ти ніколи не усунеш свого наступника!

ALEX ELECTRIC LTD.
ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential
London, Ontario

Tel: 439 - 6747

СКЛАД ОДУМІВСЬКИХ РЕЧЕЙ

На цьому складі можна набути такі речі: одумівські сорочки різного розміру, починаючи від № 8, штани, спідниці і краватки, пілотки, спортивні сорочки (светшьорт) з написом, одумівські емблеми, різні відзнаки таборів ОДУМ-у та ін.

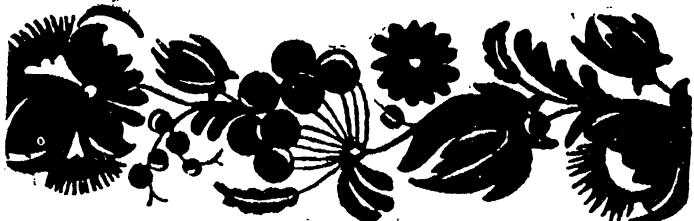
Тільки через Управи ОДУМ-у можна замовляти відзнаки і шнури для ройових, заступників виховників, бунчужних, старшого виховника (сенйор), шнури для свистків, свистки і т. ін.

Можна також купити "Альманах ОДУМ-у" — 5 дол., "Порадник одумівця" — 5 дол., нариси Р. Рахманного — Червоний сміх над Києвом — 1.50 дол. і роман О. Лупія "Грань" — 3 доляри.

I. Коляска: "Education in Soviet Ukraine" — \$3.50 і "Two Years in Soviet Ukraine" — \$3.95.

Замовлення слати на адресу:

**EXECUTIVE BOARD OF ODUM
SENIORS ASS'N OF CANADA
404 Bathurst St., Toronto 2-B, Ontario**

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

"МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні

СНІН НА ХВИЛЯХ АМ 1540

в Торонто, силою 50 000 ват

КОЖНОЇ СУБОТИ

вд 9.30 до 10 год. ранку

Керівництво:

Головна Виховна Рада ОДУМ-у

в Канаді.

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за різні щадничі пляни **7-9%**
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до \$ 2.000 на позички до \$10.000 після вимог КЮНИ
- Має чеки особисті і для подорожуючих
- Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду
- Дає різні фінансові поради
- Дає паспортові гарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добре кредитові звіти
- 24 роки на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени ще ніж Вам треба позички, малої чи великої.
- Позичайте на довгідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6

Branch Office:
3338 Lake Shore Blvd.
Long Branch, Ont.

ГУМОР

- Ну, як живуть Петренки?
— Як у раю!
— Невже? Як же їм так відразу пощастило?
— Ні, просто вони дійшли до того, що ім немає у що вдягатися.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Наливайко Іван, Гамільтон, Канада	\$10.00
Ющенко Микола, Лондон, Канада	9.00
Педенко Михайло, Лондон, Канада	4.00
Руденко Василь, Васага Біч, Канада	2.00
Кучеренко Іван, Ліверпуль, США	2.00
З весілля Лариси Корсун і Степана Патриляка, Філадельфія, США	140.00
Збірка на весіллі Юрка Груненка і Наталки Байрачної, Торонто, Канада	30.00
Віра і Іван Місченки, Торонто, Канада — для відзначення 25-тиліття подружжого життя	10.00
Балентина і Петро Родаки, Торонто, Канада — замість квітів на могилу бл. пам'яті Параски Штик	10.00
Богдан Анна, Вайн, Н. Дж., США — в пам'ять дорогої донечки Ірини Семенець, у третю річницю смерти (упокоїлась 1-го листопада 1971 р.)	4.00
Мигаль Борис, Оттава, Канада	4.00

Жертводавцям шире спасибі!

Ред. й адмін. "М. У."

Відгадав

— Дивись, Іванку, там сидять горобець і синиця. Чи відгадаеш котра з них синиця?

— А чому ж ні, — відповів Іванко. — Та, що сидить біля горобця.

**

Учитель: Хлопці, сьогодні я відпускаю вас додому на 10 хвилин раніше. Прошу виходить тиxesенько, щоб не побудити учнів інших класів.

**

- Скільки коштує ця картина?
— Г'ять тисяч.
— А де ж осел?
— Який осел?
— А той, що дасть вам стільки за неї.

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:
віталень, спалень, їдалень, холодильники, пральні машини, електричні і газові печі, телевізори, радіо.

423 COLLEGE STREET
Toronto, Ontario
Tel.: 364-1434

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських і хлоп'ячих костюмів
НА ОСІННІЙ СЕЗОН
як також різних фасонів і кольорів
СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST
Toronto, Ontario
Tel.: 364-4726

ЦІКАВИНКИ

• Кількість мурашок на Землі щороку збільшується. Невдовзі це може перерости у серйозну проблему, бо деякі види з них роблять сільському господарству чималі збитки.

• Ящірки, що водяться на острові Борнео, бачать із заплющеними очима.

• Короп повідомляє своїх родичів про небезпеку, виділяючи у воду особливу речовину — "аромат переляку".

• Серед ґрунтових бактерій є й такі, що можуть розчиняти залізо, мідь і навіть золото.

• Латимерія чалумна — одна з найдревніших риб. Її предки жили 50 млн. років тому.

If not delivered please return to:

M O L O D A U K R A I N A

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

**Concrete Forming
London Ltd.**

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 JANF STREET

Toronto 9, Ontario

24-година скора і солідна
обслуга!

Чищення і naprawа форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: 766-3040

Обслуга гарантована!

Ціна 60 центів
в США і Канаді

**ДОБІРНИЙ, ФАХОВО
ПРИГОТОВАНИЙ**

О Б І Д

з повною обслугою,
для весіль, банкетів
та інших прийнятъ

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS
and OTHER RECEPTIONS
THE BEST TREAT
and SERVICE"

Call 766-7471
J. WASIUK

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"САМОПОМОЧІ"

2351 West Chicago Ave., Chicago, Illinois 60622, USA. — Tel. HU 9-0520

- Кожна Ваша позика в "Самопомочі" коштує дешевше
- Оплачуємо кошти асекурацій за:
 1. Кожне ощадностеве конто до висоти 20 тисяч дол., з яких кожне забезпечене Федеральною Агенцією.
 2. Кожну позику (крім моргеджів) у висоті до 10 тисяч долярів
 3. Додаткове життєве забезпечення кожного щадника до висоти 2 тисяч дол.
- Даємо Студентські Позики, за які проценти платить держава
- Видаємо грошеві перекази та подорожні чеки
- Приймаємо оплати за газ, електрику, воду й телефон
- Платимо 5¼ % дивіденди за Ваші ощадності квартально
- В новому приміщенні заїnstальовані для Вас огнетривалі скриньки.